

REHUIEN MERKINNÄT

**Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Valvontaosasto
Rehu- ja lannoitevalvontayksikkö
Rehijaosto**

10.02.2015 päivitetty versio

Opas päivitetään Evira.fi-sivustoon tarvittaessa
lainsäädännössä ja EU:n merkintäohjeissa tapahtuvat muutokset huomioiden

Sisältö

1. Johdanto	3
2. Lainsäädäntö	4
2.1. Kansalliset säädökset	4
2.2. EU-säädökset	4
2.3. Rehuihin liittyvät määritelmät, joita käytetään tässä oppaassa	5
3. Rehujen merkinnät	6
3.1 Periaatteet.....	6
3.2. Väittämät	6
3.3. Esittäminen	7
4. Pakollisia merkintöjä koskevat yleiset vaatimukset	8
4.1. Rehuaineet ja rehuseokset – pakolliset merkinnät	8
4.2. Pakollisia merkintöjä koskevat erityisvaatimukset	10
4.2.1. Rehuaineet – pakollisia merkintöjä koskevat erityisvaatimukset.....	10
4.2.2. Rehuseokset – pakollisia merkintöjä koskevat erityisvaatimukset	11
4.3. Pakollisia merkintöjä koskevat lisävaatimukset	12
4.3.1. Erityisravinnoksi tarkoitettu rehu	12
4.3.2. Lemmikkieläinten ruoka	12
4.3.3. Säännösten vastainen rehu	12
4.3.4. Lääkerehun pakolliset merkinnät	12
4.4. Poikkeuksia	12
5. Rehun lisäaineet	133
5.1. Rehun lisäaineiden luokat ja funktionaaliset ryhmät.....	13
5.2. Merkintävaatimukset	14
6. Vapaaehtoiset merkinnät	15
7. Rehun käyttöä koskevat rajoitus- ja kieltolauseet	16
8. Luomurehujen merkintävaatimukset	17
9. Muuntogeenisten rehujen merkintävaatimukset	188
10. Esimerkkejä rehujen merkinnöistä	19
11. Esimerkkejä rehujen markkinoinnissa esitettävistä väittämistä	39
Liite 1. Rehuaineluokkien mukaiset pakolliset ravintoainemerkinnät.....	40
Liite 2. Rehuaineryhmät, jotka voidaan ilmoittaa yksittäisten rehuaineiden nimien sijasta lemmikkieläinten rehuseoksissa:	41
Liite 3. Rehuseoksen ravintoainekoostumuksen merkitseminen.....	42
Liite 4. Sallitut poikkeamat rehuaineiden tai rehuseosten merkitystä koostumuksesta	43
Liite 5. Luettelo erityisravinnoksi tarkoitettujen rehujen käyttötarkoituksista.....	45
Liite 6. Aineet, joiden markkinoille saattaminen ja käyttö eläinten ravinnoksi on kielletty..	55
Liite 7. Rehun lisäaineet, jotka on ilmoitettava elintarviketuotantoeläinten rehuaineiden ja rehuseosten merkinnöissä otsikon lisäaineet alla	56
Liite 8. Rehun lisäainerekisteri	60
Liite 9. Muutokset oppaan edelliseen versioon.....	61

1. Johdanto

Tämä opas on tarkoitettu **ohjeeksi** rehualan toimijoille lainsäädännön vaatimukset täyttävien rehujen merkintöjen laatimiseksi. Oppaaseen tehdyt oleelliset muutokset on ilmoitettu liitteessä 9.

Rehuja ei saa saattaa markkinoille, ellei niissä ole voimassa olevan lainsäädännön vaatimusten mukaisia merkintöjä. Rehun pakkauksessa, etiketissä, saateasiakirjassa, esitteessä, mainoksessa tai muuten markkinoinnin tai rehun esillepanon yhteydessä rehusta on annettava **totuudenmukaiset ja riittävät tiedot**. Rehuaineiden ja rehuseosten merkinnöissä ja esillepanossa sallittavien väittämien tulee olla puolueettomia, viranomaisen todennettavissa ja rehun käyttäjän ymmärrettävissä. **Väittämien todenperäisyyksille tulee olla tieteellinen vahvistus.**

Rehujen merkintävaatimukset on yksinkertaistettu ja yhtenäistetty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 767/2009 rehun markkinoille saattamisesta ja käytöstä. Merkintöjen avulla varmistetaan rehujen turvallisuus ja jäljitettävyys. Rehujen merkinnät ovat myös käyttäjille ja kuluttajille ensisijainen tiedon lähde rehujen käyttötarkoituksesta, koostumuksesta, rajoituksista ja muista oleellisista rehun käyttöön liittyvistä tekijöistä.

Rehuaineluettelossa olevia rehuaineiden nimiä tulisi käyttää etiketeissä. Euroopan Komissio on julkaissut rehuaineluettelon asetuksella (EU) N:o 68/2013. Eviran verkkosivuilla on tieto kulloinkin voimassa olevasta rehuaineluettelosta. Rehuaineluetteloon kuulumattoman rehuaineen ensimmäistä kertaa markkinoille saattavan henkilön on välittömästi ilmoitettava rehuaineen käytöstä rehuteollisuuden EU-kattojärjestölle (<http://www.feedmaterialsregister.eu>).

EU:n rehun lisäainerekisterissä on tiedot EU:ssa **hyväksytyistä rehun lisäaineista**:

http://ec.europa.eu/food/food/animalnutrition/feedadditives/comm_register_feed_additives_1831-03.pdf.

Euroopan komissio ylläpitää sitä. Rekisteri on tarkoitettu ainoastaan tiedoksi eikä se korvaa unionin säädöksiä. Kunkin rekisteriin merkityn lisäaineen hyväksyntää koskevat yhteisön säädökset muodostavat oikeusperustan kyseisen lisäaineen markkinoille saattamiselle ja käytölle.

Rehujen merkintävaatimukset koskevat kaikkien eläinlajien ja -ryhmien rehuja. Tuotantoeläinten ja lemmikkieläinten rehujen merkintävaatimukset eroavat jonkin verran toisistaan. Tuotantoeläimiä ovat märehtijät, siat ja siipikarja, hevoset, kalat, turkiseläimet ja porot. Kaikissa rehuissa tulee olla etiketti tai, jos rehu toimitetaan irtotavarana tai sulkemattomissa pakkauksissa, rehun mukana on oltava asiakirja, jossa on pakolliset merkintätiedot. Rehuaineiden tai rehuseosten sisältämien **ravintoaineiden koostumuksessa ja rehun lisäaineiden pitoisuudessa on sallittu tietyt poikkeamat (ks. oppaan liite 4). Ne on esitetty** asetuksen 767/2009 liitteen IV muutosasetuksessa [(EU) N:o 939/2010] (tilanne 28.2.2013). Tieto voimassa olevasta lainsäädännöstä on saatavilla Eviran verkkosivuilla <http://www.evira.fi> sekä Euroopan unionin EUR-Lex-tietokannassa (<http://eur-lex.europa.eu/fi/index.htm>).

Rehualojen edustajat laativat unionitasolla vapaaehtoisesti noudatettavia **hyvän merkitsemiskäytännön ohjeita** merkintöjen esitystavasta, rehuista esitettävistä vapaaehtoisista merkinnöistä ja väittämistä. Lemmikkieläinten rehuille on ohjeistus "F.E.D.I.A.F, the Code for good labelling practice of pet food" (elaborated by the European Pet Food Industry)", joka on saatavilla:

http://ec.europa.eu/food/food/animalnutrition/labelling/docs/pet_food_code_20102011_en.pdf Siinä on esitetty käytännön ohjeita, ja sitä on tarkoitus käyttää yhdessä EU-lainsäädännön ja kansallisen lainsäädännön kanssa. Ohjetta on tarkoitettu uudistaa tarpeen mukaan. Elintarviketuotantoeläinten rehuseosten merkintäopas on saatavilla: www.fefac.eu.

Merkintöjen vaatimustenmukaisuudesta vastaa se rehualan toimija, joka valmistaa tai saattaa markkinoille kyseistä rehua. Rehun merkinnöistä vastaavan EU:n jäsenmaassa sijaitsevan toimijan yhteystiedot on ilmoitettava. Kolmansista maista tuotaviin rehuihin merkitään kolmannen maan toimijan edustaja EU:n jäsenmaassa sekä valmistajan yhteystiedot tai tunnistenumero.

Elintarviketurvallisuusvirasto **Evira on rehujen valvonnassa toimivaltainen viranomainen**. Evira ei ennen rehun markkinoille saattamista tarkasta merkintöjä ja etikettejä, mutta voi pyytää ne toimijalta nähtäväksi. Evira valvoo merkintöjä rehujen markkinavalvonnan, tuonnin valvonnan ja kotimaisen valmistuksen valvonnan sekä laitostarkastusten yhteydessä ja antaa puutteista huomautuksia. Toistuvat huomautukset tai vakavat puutteet merkinnöissä voivat johtaa rehun vetämiseen pois markkinoilta ja käyttökieltoon.

Viranomaisen toiminnan tulee perustua laissa olevaan toimivaltaan ja viranomaistoiminnassa tulee tarkoin noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee tuomioistuin.

Tässä ohjeessa on sekä suoria lainauksia lainsäädännöstä että tulkintoja lainsäädännön soveltamisesta. Lainsäädäntö on esitetty omassa kappaleessa. Ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Eviran näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa.

2. Lainsäädäntö

<http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/rehut/lainsaadanto/>

2.1. Kansalliset säädökset (10.2.2015)

Rehujen merkinnöistä säädetään rehulaissa sekä maa- ja metsätalousministeriön asetuksissa (MMM).a).

-Rehulaki (86/2008) ja sen muutokset 1508/2009, 34/2011, 502/2014

-Asetukset:

- MMMa erityisravinnoksi tarkoitetuista rehuista 4/11
- MMMa lääkerehuista 10/EEO/2008
- MMMa rehualan toiminnanharjoittamisesta 548/2012 ja muutos 960/2014

2.2. EU-säädökset (10.2.2015)

EU-asetuksissa asetetut vaatimukset ovat voimassa sellaisenaan kaikissa EU:n jäsenvaltioissa:

- Asetus rehun markkinoille saattamisesta ja käytöstä (EY) N:o 767/2009 ja asetuksen liitteen IV muutos (EU) N:o 939/2010

- rehujen pakkausmerkintöjen siirtymätoimenpiteet (EU) N:o 454/2010
- rehuaineluettelo (EU) N:o 68/2013 korvaa luettelon (EU) N:o 575/2011 19.2.2013 alkaen
- erityiset ravitsemukselliset tarkoitukset direktiivi 2008/38/EY ja asetus (EU) N:o 1070/2010. Käyttötarkoitusten luettelon muutokset tehdään EU:ssa asetuksina.

- Rehuhygieniasetus (EY) N:o 183/2005

- asetus (EU) N:o 225/2012, joka muuttaa asetuksen (EY) N:o 183/2005 liitettä II

- Rehun lisäaineasetus (EY) N:o 1831/2003

- tiettyjen tuotteiden asema rehun lisäaineina (EU) N:o 892/2010.
- rehun tiettyjen lisäaineiden markkinoilta poistaminen (EU) N:o 451/2012
- kahden säilörehun lisäaineen (mikro-organismien) hyväksynnän epääminen (EU) N:o 754/2014

- ns. TSE-asetus (EY) N:o 999/2001 muutoksineen

- (EU) N:o 56/2013 (TSE-asetuksen liitteiden I ja IV muutos, sovelletaan 1.6.2013 lähtien)

- Sivutuoteasetus (EY) N:o 1069/2009 ja sen toimeenpanoasetus 142/2011

- gmo-asetukset (EY) N:o 1829/2003 ja 1830/2003

- Direktiivi 2008/38/EY erityisravinnoksi tarkoitetuista rehuista ja sen käyttötarkoitusten luetteloa päivittävät komission asetukset.

- Haitalliset aineet direktiivi 2002/32/EY, asetukset (EU) N:o 574/2011, (EU) N:o 277/2012, (EU) N:o 744/2012, (EU) N:o 107/2013, (EU) N:o 1275/2013 ja (EU) 2015/186.

2.3. Rehuihin liittyvät määritelmät, joita käytetään tässä oppaassa

Merkinnöillä tarkoitetaan rehuun liittyviä ja siihen viittaavia tai sen mukana olevia mainintoja, mukaan lukien mainontatarkoituksessa olevat maininnat, tietoja, tavaramerkkejä, tuotenimiä, kuvia tai tunnuksia kyseisen rehun pakkauksessa, säiliössä, tiedotteessa, etiketissä, asiakirjassa, vyötteessä tai kauluksessa taikka internetissä.

Etiketillä tarkoitetaan mitä tahansa rehun pakkaukseen tai säiliöön kirjoitettua, painettua, kaavaimella tehtyä, leimattua, kohokuvioitua, kuvioitua tai liitettyä lappua, merkkiä, kuvaa tai muuta kuvausta.

Rehulla tarkoitetaan mitä tahansa suun kautta tapahtuvaan eläinten ruokintaan tarkoitettua ainetta tai tuotetta, mukaan lukien lisäaineet, riippumatta siitä, onko se jalostettu, osittain jalostettu vai jalostamaton.

Rehuaineella tarkoitetaan kasvi- tai eläinperäisiä tuotteita, joiden pääasiallinen tarkoitus on täyttää eläimen ravitsemukselliset tarpeet, sellaisenaan, tuoreena tai säilöttynä, ja näiden tuotteiden teollisen tuotannon oheistuotteita sekä orgaanisia ja epäorgaanisia aineita riippumatta siitä, sisältävätkö ne lisäaineita, ja jotka on tarkoitettu eläinten ruokintaan joko sellaisenaan tai prosessoinnin jälkeen taikka rehuseosten valmistukseen tai esiseosten kantaja-aineeksi.

Rehuseoksella tarkoitetaan vähintään kahdesta rehuaineesta koostuvaa seosta, joka on tarkoitettu eläinten ruokintaan täysrehuna tai täydennysrehuna ja riippumatta siitä, sisältääkö se lisäaineita.

Täysrehulla tarkoitetaan rehuseosta, joka koostumuksensa perusteella on riittävä päiväannokseksi.

Täydennysrehulla tarkoitetaan rehuseosta, jossa on korkeita pitoisuuksia tiettyjä ravintoaineita, mutta joka koostumuksensa perusteella on riittävä päiväannokseksi vain, jos sitä käytetään yhdessä muiden rehujen kanssa.

Kivennäisrehulla tarkoitetaan täydennysrehua, jonka tuhkapitoisuus on vähintään 40 %.

Juottorehulla tarkoitetaan rehuseosta, joka annetaan joko kuivassa muodossa tai sekoitettuna tiettyyn määrään nestettä ja on tarkoitettu nuorten eläinten ruokintaan täydentämään tai korvaamaan ternimaitovaiheen jälkeistä maitoa tai teuraaksi tarkoitettujen nuorten eläinten, kuten vasikoiden, karitsojen tai kilien ruokintaan.

Erityisravinnoksi tarkoitettulla rehulla tarkoitetaan rehua, joka voi tyydyttää jonkin erityisen ravitsemuksellisen tarkoituksen tietyn koostumuksensa tai valmistusmenetelmänsä vuoksi ja eroaa siten selvästi tavanomaisesta rehusta. Erityisravinnoksi tarkoitettut rehut vaativat hyväksymismenettelyn.

Rehun lisäaineella tarkoitetaan aineita, mikro-organismeja tai valmisteita, rehuainetta ja esiseoksia lukuun ottamatta, jotka tarkoituksellisesti lisätään rehuihin tai veteen ja joilla on yksi tai useampi rehun lisäaineelta vaadittu vaikutus.

Esiseoksella tarkoitetaan rehun lisäaineiden seoksia taikka yhden tai useamman rehun lisäaineen sekä kantaja-aineina käytettävien rehuaineiden tai veden seoksia, joita ei ole tarkoitettu välittömästi eläinten ruokintaan.

Kantaja-aineella tarkoitetaan ainetta, jota käytetään rehun lisäaineen liuottamiseen, laimentamiseen, sekoittamiseen tai muuhun fysikaaliseen muuttamiseen sen käsittelyn, annostelun tai käytön helpottamiseksi muuttamatta sen teknologista vaikutusta ja jolla ei itsessään ole teknologista vaikutusta.

Rehualan toimijalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka toteuttaa mitä tahansa rehun tuotanto-, valmistus- tai jakeluvaihetta, sekä toimijaa, joka käyttää rehuja omistamiensa tai hallitsemiensa elintarviketuotantoeläinten ruokkimiseen; rehualan toimijana ei kuitenkaan pidetä toimijaa, joka harjoittaa yksinomaan:

- a) yksityiseen kotikäyttöön tarkoitettujen elintarviketuotantoeläinten ruokintaa;
- b) rehun valmistusta omistamilleen tai hallitsemilleen muille kuin elintarviketuotantoeläimille;
- c) lemmikkieläinten ruoan vähittäiskauppaa;
- d) hoito- tai vapaa-ajankalastusta;

Rehualan alkutuotannon toimijalla toimijaa, joka harjoittaa alkutuotteiden kuljetusta, varastointia ja käsitteilyä tuotantopaikalla, alkutuotteiden kuljetusta tuotantopaikalta laitokseen ja/tai rehujen sekoittamista yksinomaan oman tilan tarpeisiin käyttämättä lisäaineita tai lisäaineita sisältäviä esiseoksia, säilörehun lisäaineita lukuun ottamatta sekä eläinten ruokintaa.

Vähimmäissäilyvyydellä tarkoitetaan ajanjaksoa, jonka ajan merkinnöistä vastaava henkilö takaa rehun oikeissa varastointiolosuhteissa säilyttävän ilmoitetut ominaisuutensa; koko rehun osalta voidaan ilmoittaa vain yksi vähimmäissäilyvyysaika, joka määräytyy rehun kunkin ainesosan vähimmäissäilyvyysajan perusteella.

Erällä tarkoitetaan tunnistettavissa olevaa rehumäärää, jolla on määritetty olevan yhteisiä ominaisuuksia kuten alkuperä, lajike, pakkaustapa, pakkaaja, lähettäjä tai merkinnät, ja kun kyse on tuotantoprosessista, yksittäisessä laitoksessa samoja tuotanto-olosuhteita käyttäen tuotettua tuotannon määrää tai useita tällaisia määriä, jos ne on tuotettu yhtäjaksoisesti ja yhteisvarastoitu.

Elintarviketuotantoeläimellä tarkoitetaan eläintä, jota ruokitaan, kasvatetaan tai pidetään ihmisravinnoksi tarkoitettujen elintarvikkeiden tuotantoa varten, mukaan luettuina eläimet, joita ei käytetä ravinnoksi, mutta jotka kuuluvat sellaiseen eläinlajiin, jota yleensä käytetään yhteisössä ihmisravinnoksi.

Muilla kuin elintarviketuotantoeläimillä tarkoitetaan eläimiä, joita ruokitaan, kasvatetaan tai pidetään mutta ei käytetä ihmisravinnoksi, kuten turkiseläimet, lemmikkieläimet sekä laboratorioissa, eläintarhoissa tai sirkuksissa pidettävät eläimet.

Lemmikkieläimellä tai lemmikillä tarkoitetaan sellaiseen eläinlajiin kuuluvaa muuta kuin elintarviketuotantoeläintä, jota ruokitaan, kasvatetaan tai pidetään mutta ei tavallisesti käytetä ihmisravinnoksi yhteisössä.

Saastuneella aineella tarkoitetaan rehua, jossa haitallisten aineiden pitoisuus ylittää direktiivin 2002/32/EY (ml. direktiivin muutokset, asetukset (EU) N:o 574/2011 ja (EU) N:o 744/2012) mukaisesti sallitut määrät

Lääkereichulla tarkoitetaan eläinlääkkeen tai eläinlääkkeiden ja rehun sekoitusta, joka on valmistettu markkinoille saattamista varten valmiiksi ja tarkoitettu sellaisenaan eläimille syötettäväksi sairautta parantavien tai ehkäisevien tai muiden lääkkeellisten ominaisuuksiensa vuoksi.

Ravintolisä, terveysvaikutteisia rehuja tai uusrehuja ei rehulainsäädäntö tunne, eikä näillä nimillä rehuja siksi voi saattaa markkinoille.

3. Rehujen merkinnät

3.1 Periaatteet

Pakkauksen merkinnöissä, esitteessä, mainoksessa tai muuten markkinoinnin yhteydessä **rehusta on annettava totuudenmukaiset ja riittävät tiedot**. Rehun merkinnät ja esillepano eivät saa johtaa käyttäjää harhaan. Rehun käyttötarkoituksesta, tyypistä, määrästä, koostumuksesta, ominaisuuksista sekä **merkinnöistä vastuussa olevasta toimijasta** on annettava tiedot siten kuin EU:n rehulainsäädännössä edellytetään. Jollei rehulainsäädäntö muuta edellytä, rehuista voidaan antaa myös muita tietoja, jos ne ovat yksiselitteisiä sekä mitattavissa ja perusteltavissa, toimivaltaisen viranomaisen todennettavissa ja rehun käyttäjän ymmärrettävissä.

Rehujen pakolliset merkinnät on esitetty tässä oppaassa seuraavissa kappaleissa:

- **yleiset** merkinnät (kohta 4.1),
- **erityiset** merkinnät erikseen rehuaineille (4.2.1) ja rehuseoksille (4.2.2) ja
- **lisävaatimukset:**
 - erityisravinnoksi tarkoitettulle rehulle (4.3.1),
 - lemmikkieläinten ruoalle (4.3.2) ja
 - säännösten vastaiselle rehulle (4.3.3)
 - lääkeriehulle (4.3.4).

Rehun lisäainelainsäädännön mukaiset lisäaineita koskevat merkintävaatimukset on esitetty oppaan kohdassa 5.2.

Vapaaehtoisia merkintöjä, jotka ovat sallittuja edellyttäen, että yleisiä merkintäperiaatteita noudatetaan, on käsitelty oppaan kohdassa 6.

3.2. Väittämät

Rehuaineiden ja rehuseosten **merkinnöissä ja esillepanossa** voidaan kiinnittää erityistä huomiota johonkin rehussa olevaan tai siitä puuttuvaan aineeseen, erityiseen ravitsemukselliseen ominaisuuteen, menetelmään tai näihin liittyvään vaikutukseen. **Väittämän tulee olla puolueeton, todennettavissa ja käyttäjän ymmärrettävissä**. Väittämän tueksi on oltava saatavilla **tieteellinen vahvistus** siinä vaiheessa, kun rehu saatetaan markkinoille, ja se tulee toimittaa Eviralle pyydettyäessä. Evira toimittaa asian Euroopan komission käsiteltäväksi, jos on epäilyksiä tieteellisestä näytöstä tai kyse on erikoisruokavalio-tyyppisestä rehusta.

Ravinnonsaannin optimointia ja fysiologisen tilan tukemista tai turvaamista koskevat väittämät ovat rehun merkinnöissä **sallittuja. Lääkinnällisten ja terveyteen liittyvien väittämien käyttö on kielletty.** Rehusta ei saa väittää sen parantavan, hoitavan, ehkäisevän tai torjuvan sairauksia, sairauden oireita tai terveysongelmia tai lievittävän kipua. Myös viittaukset elimien, verisuoniston, hermoston, immuunijärjestelmän ja aineenvaihdunnan toimintaan sekä hedelmällisyyteen ovat kiellettyjä. Ravitsemuksellista epätasapainoa kuvaavat väittämät ovat sallittuja, kunhan rehua ei esitetä käytettävän patologisen tilan hoitoon.

Erityisravinnoksi tarkoitetuista rehuista saa esittää liitteen 5 käyttötarkoitukseluettelon mukaisen erityisen ravitsemuksellisen tarkoituksen. Käyttötarkoitukseluetteloon voidaan komissiolle osoitetusta hakemuksesta tehdyn tieteellisen arvioinnin jälkeen lisätä uusia käyttötarkoituksia.

Tämän oppaan kohtaan 11 on koottu esimerkkejä kielletyistä väittämistä ja väittämistä, joiden käyttö edellyttää tieteellistä näyttöä. Lisäksi on esimerkkejä väittämistä, joita voidaan pitää yleisesti tunnettuna ns. oppikirjatietona. Myös **yhteisön hyvän merkitsemiskäytännön ohjeissa** (linkki komission sivulle, josta oppaat löytyvät: http://ec.europa.eu/food/food/animalnutrition/labelling/index_en.htm) annetaan väittämien käytöstä esimerkkejä.

3.3. Esittäminen

Merkintätiedot on kokonaisuudessaan esitettävä **näkyvästi, selvästi ja pysyvästi** helposti havaittavassa paikassa. **Merkinnät on painettava tai kiinnitettävä rehun pakkaukseen tai säiliöön** tai merkintätiedot on oltava pakkaamattomana toimitettavan irtorehun mukana annettavassa **saateasiakirjassa**. Tietojen tulee olla helposti saatavilla myös valvontaa varten.

Suomessa markkinoilla olevien loppukäyttäjille suoraan tai välillisesti tarkoitettujen rehujen, mukaan lukien lisäaineiden esiseosten, merkinnät pakkauksessa, säiliössä tai mukaan liitettyssä asiakirjassa on oltava ainakin **suomen ja ruotsin kielellä**. Rehussa, jota myydään vain yksikielisessä kunnassa, voidaan kuitenkin käyttää tämän kunnan kielellä olevia yksikielisiä merkintöjä. Kaksikielisessä kunnassa myyntipaikalla pakattuun rehuun sekä irtorehuun, jota rehun valmistaja toimittaa suoraan loppukäyttäjälle ja rehuun, jota rehualan alkutuotannon toimija toimittaa toiselle rehualan alkutuotannon toimijalle, voidaan merkinnät tehdä kyseisen loppukäyttäjän omalla kielellä, joko suomeksi tai ruotsiksi.

Lemmikkieläinten rehun nimityksiksi sallitaan suomen kielellä "lemmikkieläinten ruoka". Ilmaisut "raaka-valkuainen" ja "raakarasva" voidaan lemmikkieläinten ruoan osalta korvata ilmaisuilla "valkuainen" ja "rasvapitoisuus" ja "tuhka" ilmaisuilla "hehkutusjäännös" tai "epäorgaaninen aines".

Merkinnöissä **ilmoitettavat pitoisuudet** ovat pitoisuuksia rehun painosta, jollei toisin mainita. **Päiväykset** merkitään numeroin seuraavasti: päivä-kuukausi-vuosi PP/KK/VV, esimerkiksi 31.12.14.

Rehun merkinnöistä vastaavan henkilön on pyynnöstä annettava viranomaiselle kaikki markkinoille saattamansa **rehun koostumusta koskevat tiedot**, kuten rehuseoksissa käytettyjen rehuaineiden tarkat painoprosentit. **Väitettyjä ominaisuuksia koskevat tiedot**, joiden perusteella voidaan tarkastaa merkintöjen sisältämien tietojen oikeellisuus, on oltava myös viranomaisen saatavilla. Elintarviketuotantoeläimen rehuseoksen ostajalle on hänen pyynnöstään annettava koostumusta koskevat tiedot +/- 15 prosentin tarkkuudella, jos rehuaineiden prosenttiosuuksia ei ilmoiteta etiketissä.

4. Pakollisia merkintöjä koskevat yleiset vaatimukset

Taulukoissa käytetyt yläviitteet ovat seuraavat:

- 1) Voidaan merkitä etikettialueen ulkopuolelle, mikäli on selvästi ilmoitettu, missä nämä tiedot ovat näkyvillä.
- 2) Tietoja ei vaadita, jos ennen kutakin ostotapahtumaa ostaja on kirjallisesti ilmoittanut, ettei hän vaadi näitä tietoja.
- 3) Tietojen ilmoittaminen ei ole pakollista, jos rehualan alkutuotannon toimija on valmistanut ja toimittanut rehun käyttäjälle käytettäväksi alkutuotannossa tämän omalla tilalla eikä se sisällä muita rehun lisäaineita kuin säilöntäaineita ja säilörehun lisäaineita.
- 4) Kokonaisista kasvin jyvistä, siemenistä tai hedelmistä tehtyjen seosten osalta ei vaadita.
- 5) Jos rehuseos koostuu enintään kolmesta rehuaeineesta ja ne on selvästi mainittu rehun kuvauksessa, tietoja ei tarvita.
- 6) Kun lemmikkieläinten ruokaa myydään useita säiliöitä käsittävässä pakkauksessa, voidaan nämä tiedot merkitä jokaisen säiliön sijasta pelkästään uloimpaan pakkaukseen. Pakkauksen kokonaispaino ei saa ylittää 10 kg.
- 7) Sovittuja lisäaineryhmien lyhenteitä voidaan käyttää, ks. kohta 5.1.
- 8) Vaikka lisäaineella ei olisi vahvistettua enimmäispitoisuutta elintarviketuotantoeläimille, tulee lisäaine ilmoittaa, jos enimmäispitoisuus on vahvistettu ei-elintarviketuotantoeläimille kuten koirille ja kissoille Ks. myös 4.2.1.
- 9) Jos aminohapot, vitamiinit tai hivenaineet ilmoitetaan, on ilmoitettava niiden kokonaismäärä. Katso Liite 3.

4.1. Rehuaineet ja rehuseokset – pakolliset merkinnät

Rehuainetta tai rehuseosta ei saa saattaa markkinoille, ellei merkinnöissä ole lainsäädännön edellyttämiä pakollisia merkintöjä.

Rehun lisäaineiden tunnistenumero (E-numeroita) korvataan uusilla tunnistenumeroilla uusien lisäainehyväksyntöjen myötä. Rehun lisäaineen tunnistenumero on hyväksyntää koskevassa komission asetuksen liitteessä ja tunnistenumero löytyvät myös rehun lisäainerekisteristä:

http://ec.europa.eu/food/food/animalnutrition/feedadditives/comm_register_feed_additives_1831-03.pdf

Rehuaineen ja rehuseoksen pakolliset merkinnät	
Rehutyyppi	"Rehuaine" "Täysrehu", tarvittaessa "juottorehu" "Täydennysrehu", tarvittaessa "kivennäisrehu" tai "juottorehu" "Rehuseos -nimitystä" voidaan käyttää muiden lemmikkieläinten kuin kissojen tai koirien täys- ja täydennysrehuista.
Merkinnöistä vastaava rehualan toimija ⁶⁾	Toimijan nimi tai toiminimi ja osoite. (Merkinnöistä vastaa rehun ensimmäistä kertaa unionin markkinoille saattava rehualan toimija tai se, jonka nimellä tai toiminimellä rehua markkinoidaan.)
Hyväksyntänumero ^{1) 2) 3) 6)}	Rehuhygienia-asetuksen (EY) N:o 183/2005 mukaisesti myönnetty hyväksyntänumero ensisijaisesti (hyväksyntä vaaditaan käytettäessä rehun valmistuksessa kokkidioσταatteja, histomonostaatteja tai ryhmän 4d lisäaineita) tai sivutuoteasetuksen (EY) N:o 1069/2009 mukainen laitoksen hyväksyntänumero (jos olemassa).
Eränumero ^{1) 2) 3)}	Voi olla myös valmistuspäivä tai parasta ennen päiväys.
Nettomäärä ^{1) 2) 3)}	Painoyksikköinä kiinteiden tuotteiden osalta. Paino- tai tilavuusyksikköinä nestemäisten tuotteiden osalta.

<p>Rehun lisäaineet ⁶⁾</p>	<p>• Elintarviketuotantoeläinten (myös hevosten) rehuaineet ja rehuseokset Otsikko "Lisäaineet"</p> <p>Seuraavista rehun lisäaineista on ilmoitettava lisäaineen hyväksymisasetuksessa (rehun lisäainerekisterissä) esitetty erityisnimi, tunnistenumero/E-numero, <u>lisätty määrä</u> sekä lisäaineen funktionaalisen ryhmän nimi ⁷⁾ tai lisäaineluokka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lisäaineet, joille on <u>vahvistettu enimmäispitoisuus</u> mille tahansa kohdelajille ⁸⁾ - lisäaineet, jotka kuuluvat luokkiin "4. eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet" ja "5. kokkidiostaatit ja histomonostaatit" - lisäaineet, jotka kuuluvat luokan "3. ravitsemukselliset lisäaineet" funktionaaliseen ryhmään "d. urea ja sen johdannaiset". <p><i>Jos jonkin muun lisäaineen esiintymistä korostetaan merkinnöissä sanoin, kuvin tai graafisin merkein, on siitä ilmoitettava lisäaineen nimi ja lisätty määrä.</i></p> <p>Jos jokin lisäaine kuuluu useampaan funktionaaliseen ryhmään, ilmoitetaan se ryhmä, joka vastaa lisäaineen ensisijaista tehtävää kyseisessä rehussa.</p> <p>• Muiden kuin elintarviketuotantoeläinten rehuaineet ja rehuseokset (lemmit ja turkiseläimet) Otsikko "Lisäaineet"</p> <p>Seuraavista rehun lisäaineista on ilmoitettava lisäaineen hyväksymisasetuksessa (rehun lisäainerekisterissä) esitetty erityisnimi ja/tai tunnistenumero/E-numero, <u>lisätty määrä</u> sekä lisäaineen funktionaalisen ryhmän nimi ⁷⁾ tai lisäaineluokka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lisäaineet, joille on <u>vahvistettu enimmäispitoisuus</u> mille tahansa kohdelajille ⁸⁾ - lisäaineet, jotka kuuluvat luokkiin "4. eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet" ja "5. kokkidiostaatit ja histomonostaatit" - lisäaineet, jotka kuuluvat luokan "3. ravitsemukselliset lisäaineet" funktionaaliseen ryhmään "d. urea ja sen johdannaiset". <p>Huom! Evira suosittelee lisätyn <u>hivenaineyhdisteen</u> nimen käyttämistä E-numeron lisäksi/sijaan, sillä toistaiseksi sama E-numero on tietyn hivenaineen useimmilla eri yhdisteillä. Hivenaineyhdisteitä lisättäessä ilmoitetaan lisätyn yhdisteen määrä Lisäaineet -otsikon alla. Hivenaineista voi vapaaehtoisesti ilmoittaa alkuaineen määrän, mikä on suositeltavaa.</p> <p><i>Jos jonkin muun lisäaineen esiintymistä korostetaan merkinnöissä sanoin, kuvin tai graafisin merkein, on siitä ilmoitettava lisäaineen nimi ja lisätty määrä.</i></p> <p>Jos jokin lisäaine kuuluu useampaan funktionaaliseen ryhmään, ilmoitetaan se ryhmä, joka vastaa lisäaineen ensisijaista tehtävää kyseisessä rehussa.</p> <p>Funktionaalisiin ryhmiin "1a säilöntäaineet", "1b hapettumisenestoaineet" ja "2a väriaineet" kuuluville lisäaineille riittää merkintä vain funktionaalisesta ryhmästä.</p>
<p>Kosteuspitoisuus ^{2) 3) 6)}</p>	<p>Kosteuspitoisuus ilmoitetaan, jos rehuaineluettelossa tai oppaan liitteen 1 rehuaineluokassa on vahvistettu ilmoitettavaksi kosteuspitoisuus; muussa tapauksessa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kivennäisrehut, jotka eivät sisällä orgaanisia aineita: jos kosteus on yli 5 % - kivennäisrehut, jotka sisältävät orgaanisia aineita: jos kosteus on yli 10 % - juottorehut ja muut rehuseokset, joissa maitopohjaisten tuotteiden pitoisuus on yli 40 %: jos kosteus on yli 7 % - muut rehut: jos kosteus on yli 14 %

4.2. Pakollisia merkintöjä koskevat erityisvaatimukset

4.2.1. Rehuaineet – pakollisia merkintöjä koskevat erityisvaatimukset

Kohdan 4.1. mukaisten merkintöjen lisäksi seuraavat pakolliset tiedot on ilmoitettava rehuaineiden merkinnöissä

Rehuaineiden pakollisia merkintöjä koskevat <u>erityisvaatimukset</u>	
Rehuaineen nimi	Rehuaineluetteloon kuuluvan rehuaineen nimeä voidaan käyttää vain silloin, kun noudatetaan kaikkia yhteisön rehuaineluettelon asiaa koskevia säännöksiä.
Rehuaineen pakolliset ravintoaineilmoitukset ^{2) 3) 9)}	Oppaan liitteen 1 mukaisen rehuaineluokan pakollisesti ilmoitettavat ravintoaineet tai rehuaineluettelossa ilmoitettavaksi vahvistetut tiedot kustakin rehuaineesta
Lisäaineet	Jos rehuaineisiin on lisätty rehun lisäainetta: <ul style="list-style-type: none">- <u>Eläinlajit tai -ryhmät</u>, joille rehuaine on tarkoitettu, jos kyseistä lisäainetta ei ole hyväksytty kaikkien eläinlajien osalta tai lisäaineelle on vahvistettu enimmäispitoisuus mille tahansa kohdelajille.- Käyttöohjeissa on ilmoitettava <u>suurin sallittu käyttömäärä</u> niistä rehuaineista, jotka sisältävät lisäaineita yli täysrehulle vahvistettujen enimmäispitoisuuksien: paino- tai tilavuusyksikköinä rehuainetta eläintä kohti päivässä, prosenttiosuutena päiväannoksesta tai kg:ssa täysrehua tai prosenttiosuutena täysrehussa.- Muiden kuin teknologisten rehun lisäaineiden <u>vähimmäissäilyvyysaika</u>¹⁾

Tiedot ravintoainekoostumuksesta on esitettävä rehuaineluokakohtaisesti sillä tarkkuudella kuin oppaan liitteessä 1 (EY N:o 767/2009, liite V) mainitaan tai rehuaineittain yhteisön rehuaineluettelossa mainitun mukaisesti. Esimerkiksi jyvästä ja siemenistä ei tarvitse ilmoittaa ravintoaineita, mutta rapsi/rypsipuristeesta on ilmoitettava sen raakavalkuais-, raakarasva- ja raakakuitupitoisuus. Eviran verkkosivuilla on tieto kulloinkin voimassa olevasta rehuaineluettelosta.

Rehuaineen kosteus on pääsääntöisesti ilmoitettava silloin, kun se on yli 14 % rehuaineen painosta (Taulukko 4.1). **Rehuaineen suolahappoon liukenemattoman tuhkan pitoisuus** on ilmoitettava silloin, kun se on yli 2,2 % kuiva-aineesta.

Jos rehuaineita käytetään **muiden rehuaineiden denaturointiin tai sidonta-aineena**, tuotetta voidaan silti pitää rehuaineena. Denaturointiin tai sidonta-aineena (pitoisuus enintään 3 % kokonaispainosta) käytetyn rehuaineen nimi, laatu ja määrä on ilmoitettava merkinnöissä.

Jos jokin **myyntierä/pakkaus** jaetaan osiin (uudelleen pakkaus), on kunkin **osaerän**/uuden pakkauksen etikettiin merkittävä pakolliset tiedot ja viittaus alkuperäiseen erään. Jos rehuaineen koostumus muuttuu markkinoille saattamisen jälkeen, on myös pakolliset tiedot vastaavasti muutettava.

Rehuaineet saavat sisältää niihin sekoitettuja **kokkidiostaatteja ja histomonostaatteja viisinkertaisen määrän ja muita lisäaineita enintään 100-kertaisen määrän** verrattuna lisäaineen vahvistettuun enimmäispitoisuuteen täysrehussa. 100-kertainen enimmäismäärä lisäaineita voidaan ylittää vain, jos kyseessä olevien tuotteiden koostumus tyydyttää erityisen ravitsemuksellisen tarkoituksen kulloistakin käyttötarkoitusta varten. Tällaisen rehun käyttöä koskevat ehdot on eriteltävä tarkemmin käyttötarkoitukseluettelossa. Asetuksen (EY) N:o 767/2009 art. 8 mukaisista hakemuksista niistä täydennysrehuista, joissa lisäainetta on 100x, on lista komission sivulla http://ec.europa.eu/food/food/animalnutrition/labelling/index_en.htm.

4.2.2. Rehuseokset – pakollisia merkintöjä koskevat erityisvaatimukset

Kohdan 4.1. mukaisten merkintöjen lisäksi seuraavat pakolliset tiedot on ilmoitettava.

Rehuseoksen pakollisia merkintöjä koskevat <u>erityisvaatimukset</u>	
Eläinlajit tai –ryhmät ⁵⁾	Ne eläinlajit tai –ryhmät, joille rehuseos on tarkoitettu
Käyttöohjeet ^{5) 6)}	<p>•Ohje rehun oikealle käytölle sekä käyttötarkoitus</p> <p>•Käyttöohjeissa on ilmoitettava suurin sallittu käyttömäärä niille täydennysrehuille, jotka sisältävät lisäaineita yli täysrehulle vahvistettujen enimmäispitoisuuksien:</p> <ul style="list-style-type: none"> - paino- tai tilavuusyksikköinä täydennysrehua eläintä kohti päivässä, - prosenttiosuutena päiväannoksesta tai g/kg:ssa täysrehua tai - prosenttiosuutena täysrehussa.
Jos valmistaja ei ole merkinnöistä vastaava henkilö ^{1) 6)}	<ul style="list-style-type: none"> - valmistajan nimi tai toiminimi ja osoite tai - valmistajan hyväksyntänumero (ks. yleiset pakolliset merkinnät) tai - Eviran rehualan toimijalle antama määrämuotoinen tunnistenumero, jos hyväksyntänumeroa ei ole
Vähimmäissäilyvyys ¹⁾	<p>Ilmoitetaan</p> <ul style="list-style-type: none"> - ”käytettävä ennen ...” ja päiväysmerkintä (PP/KK/VV) helposti pilaantuvasta rehusta - ”parasta ennen ...” ja päiväysmerkintä (kk/vv) muista rehuista <p>Jos valmistuspäivämäärä merkitään, vähimmäissäilyvyysaika päiväyksenä voidaan ilmoittaa myös ajanjaksona (päivinä tai kuukausina) valmistuspäivästä”.</p>
Koostumus ^{1) 4) 6)}	<p>• Elintarviketuotantoeläinten ja turkiseläinten rehuseokset Luettelo rehuaineista, joista rehu koostuu, otsikkona ”koostumus”. <u>Rehuaineiden nimet</u> (ks. rehuaineen pakolliset merkinnät – rehuaineen nimi) mainitaan painon mukaan alenevassa järjestyksessä rehuaineen tuorepainon perusteella. Luettelossa voidaan ilmoittaa myös <u>painoprosentit</u>. Rehuaineen nimi ja painoprosentti on ilmoitettava, jos rehuaineen esiintymistä korostetaan merkinnöissä sanoin, kuvin tai graafisin merkein.</p> <p>• Lemmikkieläinten rehuseokset <u>Rehuaineen erityisnimen sijasta</u> voidaan käyttää sen <u>ryhmän nimeä, johon rehuaine kuuluu</u> (liite 2). Muut tiedot annetaan kuten elintarviketuotantoeläimillä.</p>
Ravintoaineiden pakolliset merkinnät ^{6) 9)}	<ul style="list-style-type: none"> - Ravintoaineet ja niiden pitoisuudet merkitään oppaan liitteen 3 mukaisesti. - Erytysravinnoksi tarkoitetun rehun yhteydessä oppaan liitteen 5 sarakkeessa 4 ilmoitetut tiedot (”merkinnöissä ilmoitettavat tiedot”)

Täydennysrehut saavat sisältää niihin sekoitettuja kokkidiostaatteja ja histomonostaatteja enintään viisinkertaisen määrän ja muita lisäaineita enintään 100-kertaisen määrän verrattuna lisäaineen vahvistettuun enimmäispitoisuuteen täysrehussa. 100-kertainen enimmäismäärä lisäaineita voidaan ylittää vain, jos kyseessä olevien tuotteiden koostumus tyydyttää erityisen ravitsemuksellisen tarkoituksen kulloistakin käyttötarkoitusta varten. Tällaisen rehun käyttöä koskevat ehdot on eriteltävä tarkemmin käyttötarkoituluettelossa.

Asetuksen (EY) N:o 767/2009 art. 8 mukaisista hakemuksista niistä täydennysrehuista, joissa lisäainetta on 100x, on lista komission sivulla http://ec.europa.eu/food/food/animalnutrition/labelling/index_en.htm.

Lisäaineista ilmoitetaan **lisäaineet -otsikon alla yhdisteen lisätty määrä**, silloin kun lisäaineella on

- enimmäispitoisuus mille tahansa kohdelajille,
- lisäaine kuuluu lisäaineluokkiin 3d, 4 tai 5
- lisäainetta korostetaan merkinnöissä.

Hivenaineista voi vapaaehtoisesti ilmoittaa alkuaineen määrän, mikä on suositeltavaa.

Jos **aminohapot, vitamiinit ja/tai hivenaineet** ilmoitetaan ravintoaineet ja pitoisuudet –otsikon alla, on ilmoitettava niiden kokonaismäärä.

4.3. Pakollisia merkintöjä koskevat lisävaatimukset

4.3.1. Erityisravinnoksi tarkoitettu rehu

Erityisravinnoksi tarkoitettujen rehujen merkintöihin on edellä esitettyjen rehuaineiden tai rehuseosten pakollisten merkintöjen lisäksi lisättävä maininta ”**erikoisruokavalio**”. Käyttötarkoituksen tiedoissa on ilmoitettava oppaan liitteen 5 sarakkeissa 1-6 mainittujen **käyttötarkoitusten mukaiset tiedot** mukaan lukien ilmoitus siitä, että ennen rehun käyttöä tai käyttöajan pidentämistä on pyydettävä **eläinravitsemuksen asiantuntijan tai eläinlääkärin lausunto**.

Kun erityisravinnoksi tarkoitettu rehu saatetaan markkinoille boluksena, joka on rehuaine tai täydennysrehu ja tarkoitettu annettavaksi yksittäisesti suun kautta pakkoruokinnalla, rehun pakkausmerkinnöissä on tarvittaessa ilmoitettava boluksen liukenemisen enimmäisaika ja päivittäinen liukenemismäärä kunkin sellaisen lisäaineen osalta, jolle on vahvistettu enimmäispitoisuus täysrehussa. Rehualan yrityksen, joka saattaa boluksen markkinoille, on toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä osoitettava, että päivittäinen lisäaineen liukenevuus ruuansulatuskanavassa ei tapauksen mukaan ylitä lisäaineen enimmäispitoisuutta, joka on vahvistettu kohti kiloa täysrehua, koko ruokintakauden aikana (hidas liukeneminen). On suositeltavaa, että boluksen muodossa olevan rehun antaa eläinlääkäri tai muu pätevä henkilö.

4.3.2. Lemmikkieläinten ruoka

Lemmikkieläinten ruoan etiketissä on ilmoitettava maksuton puhelinnumero tai muu **yhteydenottokeino** esim. internet-osoite, josta ostaja saa seuraavat **pakollisiin merkintöihin kuulumattomat tiedot**:

- lemmikkieläinten ruokaan lisätyt rehun lisäaineet ja
- yksittäiset rehuaineet, joista on käytetty rehuaineryhmän nimeä.

4.3.3. Säännösten vastainen rehu

Säännösten vastaisen saastuneen aineen merkintöihin on sisällyttävä maininta ”**rehu sisältää ... (haitallisen aineen nimi/haitallisten aineiden nimet direktiivin 2002/32/EY liitteen 1 mukaisesti) yli sallitun enimmäismäärän – voidaan käyttää rehuna ainoastaan hyväksytyssä puhdistuslaitoksessa suoritetun puhdistuksen jälkeen**”. Kyseisten laitosten on oltava Eviran hyväksymiä tai sen jäsenvaltion viranomaisen hyväksymä, jossa laitos sijaitsee.

Silloin kun saastumista on tarkoitus vähentää tai kun haitallinen aine on tarkoitus poistaa puhdistamalla, on merkintöihin tehtävä seuraava lisäys: ”**rehu sisältää ... (haitallisen aineen nimi/haitallisten aineiden nimet direktiivin 2002/32/EY liitteen 1 mukaisesti) yli sallitun enimmäismäärän – voidaan käyttää rehuna ainoastaan asianmukaisesti puhdistettuna**”.

4.3.4. Lääkerehujen pakolliset merkinnät

Lääkerehujen **pakkaukseen tai säiliöön** taikka rehuerän mukana seuraavaan **asiakirjaan** on rehuseosten pakollisten merkintöjen lisäksi merkittävä sana ”**lääkerehua**”, lääkerehujen valmistukseen käytetyn vaikuttavan aineen nimi ja sen pitoisuus sekä lääkerehujen valmistukseen käytetyille lääkkeille asetettu **varoaika**.

4.4. Poikkeuksia

Kun rehuainetta tai rehuseosta myydään irtotavarana enintään 20 kg:n erinä suoraan loppukäyttäjälle, voidaan rehujen **pakollisia merkintöjä koskevat yleiset ja erityisvaatimukset** saattaa ostajan tietoon tarkoitukseen sopivalla ilmoituksella **myyntipaikalla** (maatalouskaupassa, lemmikkieläinruokien vähittäismyymälässä, internetissä). Viimeistään laskun yhteydessä on kuitenkin ostajalle toimitettava tapauksen mukaan **tiedot** rehutyypistä, rehuaineen nimi ja pakolliset ravintoaineilmoitukset, rehuseoksen käyttöohjeet ja –tarkoitus ja eläinlajit tai –ryhmät, joille se on tarkoitettu.

5. Rehun lisäaineet

Rehun lisäaineita käytetään eläinten ruokinnassa parantamaan rehun raaka-aineiden tai eläintuotteiden ominaisuuksia, tyydyttämään eläimen ravitsemuksellisia tarpeita, edistämään eläintuotantoa, estämään tai vähentämään eläintuotannon ympäristöhaittoja taikka parantamaan eläimen elinympäristöä ja hyvinvointia.

Vain **Euroopan unionin menettelyn mukaisesti hyväksytyt rehun lisäaineet** saa saattaa markkinoille, käyttää tai prosessoida. Komission perustama ja ylläpitämä **lisäainerekisteri** on luettelo EU:n alueella hyväksytyistä lisäaineista. Rekisterissä on kunkin rehun lisäaineen kohdalla **linkki lainsäädäntöön**, mistä käy ilmi rehun lisäaineen hyväksynnän tai markkinoilta poistamisen edellytykset. Rekisteristä voi myös tarkistaa lisäaineiden nimet oikeassa muodossaan ja tunniste-/E-numerot. Rehun lisäaineiden E-numeroita korvaaan uusilla tunnistenumeroilla uusien hyväksyntöjen myötä.

(http://ec.europa.eu/food/food/animalnutrition/feedadditives/registeradditives_en.htm)

5.1. Rehun lisäaineiden luokat ja funktionaaliset ryhmät

Rehun lisäaineet sijoitetaan yhteen tai useampaan luokkaan niiden käyttötarkoituksen ja ominaisuuksien perusteella (viite: asetuksen (EY) N:o 1831/2003 liite I). Luokkien sisällä lisäaineet jaotellaan edelleen funktionaalisiin ryhmiin tärkeimmän (tärkeimpien) käyttötarkoituksen (käyttötarkoitusten) mukaan. Jos lisäaine on hyväksytty useaan ryhmään, merkintä tehdään kulloinkin kyseessä olevan käyttötarkoituksen mukaisesti.

Rehun lisäaineiden viisi luokkaa ja funktionaaliset ryhmät ovat seuraavat:

1. 'Teknologisten lisäaineiden' luokka

- a) säilöntäaineet:** aineet tai mikro-organismit, jotka suojelevat rehuja mikro-organismien tai niiden aineenvaihduntatuotteiden aiheuttamalta pilaantumiselta
- b) hapettumisenestoaineet:** aineet, jotka pidentävät rehujen ja rehuaineiden säilyvyyttä suojaamalla niitä hapettumisen aiheuttamalta pilaantumiselta
- c) emulgointiaineet:** aineet, jotka tekevät mahdolliseksi tai säilyttävät tasaisen seoksen kahdesta tai useammasta toisiinsa sekoittumattomasta olomuodosta rehuissa
- d) stabilointiaineet:** aineet, jotka mahdollistavat rehun fysikaalis-kemiallisen tilan ylläpitämisen
- e) sakeuttamisaineet:** aineet, jotka lisäävät rehun viskositeettia
- f) hyytelöimisaineet:** aineet, jotka antavat rehulle hyytelömäisen rakenteen
- g) sidonta-aineet:** aineet, jotka lisäävät rehun hiukkasten taipumusta tarttua toisiinsa
- h) aineet, joilla ehkäistään radionuklidikontaminaatiota:** aineet, joilla estetään radionuklidien absorptio tai edistetään niiden erittymistä
- i) paakkuutumisenestoaineet:** aineet, jotka vähentävät rehun yksittäisten hiukkasten taipumusta tarttua toisiinsa
- j) happamuudensäätöaineet:** aineet, joilla säädellään rehujen pH:ta
- k) säilörehun lisäaineet:** aineet, myös entsyymit ja mikro-organismit, jotka on tarkoitettu lisättäväksi rehuun säilörehun parantamiseksi
- l) denaturointiaineet:** aineet, jotka prosessoitujen rehujen valmistuksessa käytettyinä antava mahdollisuuden selvittää tietyn elintarvikkeen tai rehuaineen alkuperän
- m) aineet, joilla vähennetään mykotoksiinikontaminaatiota:** aineet, joilla voidaan estää tai vähentää mykotoksiinien absorptiota, edistää niiden erittymistä tai muuttaa niiden vaikutustapaa.

2. 'Sensoristen lisäaineiden' luokka

a) väriaineet

- i) aineet, jotka lisäävät tai palauttavat väriä rehuihin
- ii) aineet, jotka eläimille ruokittuina lisäävät väriä eläinperäisiin elintarvikkeisiin
- iii) aineet, jotka vaikuttavat suotuisasti akvaariokalojen tai häkkilintujen väriin

b) **aromiaineet:** aineet, joiden lisääminen rehuun lisää rehun tuoksua tai tekee siitä maistuvamman

3. 'Ravitsemuksellisten lisäaineiden' luokka

a) **vitamiinit, provitamiinit ja kemiallisesti tarkkaan määritellyt aineet,** joilla on samankaltainen vaikutus

b) **hivenaineyhdisteet**

c) **aminohapot,** niiden suolat ja analogit

d) **urea ja sen johdannaiset**

4. 'Eläintuotantoon vaikuttavien lisäaineiden' luokka

a) **ruuansulatusta edistävät aineet:** aineet, jotka eläimille annettuina lisäävät rehun sulavuutta vaikuttamalla tiettyihin rehuaineisiin

b) **suolistoflooran stabiloimiseen tarkoitetut aineet:** mikro-organismit tai muut kemiallisesti määritellyt aineet, jotka eläimille annettuina vaikuttavat positiivisesti suolistoflooraan

c) **aineet, jotka vaikuttavat suotuisasti ympäristöön**

d) **muut eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet**

5. 'Kokkidiostaattien ja histomonostaattien' luokka

5.2. Merkintävaatimukset

Rehun lisäainetta tai niitä sisältäviä esiseoksia saa saattaa markkinoille vain silloin, kun niistä esitetään vaadittavat merkinnät. Lisäaineita ja niitä sisältäviä esiseoksia voidaan markkinoida vain suljetuissa pakkauksissa tai säiliöissä. Pakkaus tai säiliö on suljettava siten, että suljin vaurioituu avattaessa käyttökelvottomaksi.

Rehun lisäaineen merkinnät (viite: asetus (EY) N:o 1831/2003 art. 16 ja asetuksen liite III)

- hyväksynnässä mainittu **funktionaalisen ryhmän nimi** sekä
- **lisäaineelle** hyväksymisen yhteydessä annettu **nimi**

- pakkausmerkinnöistä vastuussa olevan henkilön **yhteystiedot** (nimi tai toiminimi ja osoite tai toimipaikka)

- **nettopaino** (kg kiinteälle) **tai nettotilavuus** (l tai kg nestemäiselle)

- **tarvittaessa** rehun lisäaineen valmistajan/ markkinoille saattajan **rehuhygieniasetuksen (EY) N:o 1831/2003 mukainen hyväksyntänumero** (MMMa 548/2012)

- **käyttöohjeet,**

-käyttöä koskevat turvallisuussuosituks , -mahdolliset hyväksynnän yhteydessä mainitut erityisedellytykset (mm. käyttöä koskevat varoituslauseet), - eläinlaji(t) ja -luokka (luokat), joille lisäaine on tarkoitettu.
- lisäaineen tunnistenumero (tai mahdollinen E-numero)
- erän viitenumero ja valmistus päivä (pv,kk,vv)
- säilyvyy stakuun päättymispäivä ”käytettävä ennen (pp.kk.vv)” tai säilyvyys valmistuspäivästä ”parasta ennen (pv.kk.vv)”: -ravitsemuksellisille lisäaineille (luokka 3), -eläintuotantoon vaikuttaville lisäaineille (luokka 4) ja -kokkidiostaateille ja histomonostaateille (luokka 5)
- tehoaineen/vaikuttavan aineen pitoisuus : ▫ teknologiset lisäaineet (luokka 1) ▫ sensoriset lisäaineet (luokka 2) aromiaineita lukuun ottamatta ▫ ravitsemukselliset lisäaineet (luokka 3) ▫ entsyymit (luokan 4 ryhmä a): vaikuttavan ainesosan tai vaikuttavien ainesosien erityisnimi, kansainvälisen biokemian liiton (International Union of Biochemistry) antama tunnuskoodi ja entsyymiaktiivisuus annetun hyväksynnän mukaisesti (aktiivisuusyksiköt g tai ml kohti), ▫ mikro-organismit (luokan 4 ryhmä b): kannan tunnistenumero ja pesäkkeitä muodostavien yksiköiden (PMY) lukumäärä/g ▫ eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet: luokan 4 ryhmät c ja d ▫ kokkidiostaatit ja histomonostaatit (luokka 5)
- Aromiaineiden osalta lisäaineluettelo voidaan korvata sanoilla " aromiaineiden sekoitus ", ellei ole kyseessä aromiaine, jonka käyttö rehussa tai vedessä on määrän osalta rajoitettua.

Lisäaineiden esiseos

Esiseoksen merkinnöissä on oltava lisäksi selvästi näkyvillä sana ”ESISEOS”. Jos esiseos sisältää säilörehun lisäaineita, merkitään ”säilörehun lisäaineiden ESISEOS” (isoin kirjaimin).

- Kustakin esiseokseen sisältyvästä lisäaineesta tulee erikseen mainita
 - funktionaalinen ryhmä,
 - lisäaineen nimi,
 - tunnistenumero/E-numero ja
 - paino tai tilavuus.
 Aromiaineista on merkittävä esiseokseen lisätty määrä.
- Kantaja-aine
 - kun kantaja-aine on rehuaine, siitä on ilmoitettava rehuaineen nimi tai rehuaineiden nimet painon mukaan alenevassa järjestyksessä.
 - jos kantaja-aineena on vesi, on ilmoitettava esiseoksen kosteuspitoisuus.
- Esiseokselle ilmoitetaan vain yksi vähimmäissäilyvyysaika. Aika määritellään kunkin esiseoksen ainesosan vähimmäissäilyvyysajan perusteella.

6. Vapaaehtoiset merkinnät

Rehuaineiden ja rehuseosten merkinnöissä voi pakollisten merkintöjen lisäksi olla vapaaehtoisia merkintätietoja edellyttäen, että yleisiä lainsäädännön vaatimuksia noudatetaan niin väittämissä, kuvissa, logoissa kuin kaupallisissa nimissäkin. Tietojen on oltava **objektiivisia, mitattavissa tai perusteltavissa eivätkä ne saa johtaa kuluttajaa harhaan**. Vapaaehtoisten merkintöjen ehtoja annetaan yhteisön hyvän merkintäkäytännön oppaissa.

’**Lisäaineet**’ otsikon alle voidaan merkitä myös **muut rehuun lisätyt lisäaineet** pakollisesti ilmoitettavien ohella. Nimen lisäksi voidaan kaikki tai jokin seuraavista tiedoista ilmoittaa: tunniste-/E-numero, lisäaineluokka tai funktionaalinen ryhmä sekä lisätty määrä. **Sensoristen ja ravitsemuksellisten lisäaineiden osalta**

on kuitenkin ilmoitettava lisätty määrä, jos lisäaine halutaan merkitä. Hivenaineyhdisteistä voidaan yhdisteen nimen lisäksi vapaaehtoisesti merkitä alkuaineen määrä esim. suluissa.

Ravintoaineissa voidaan ilmoittaa ravitsemuksellisten lisäaineiden kokonaismäärä, joka tulee olla määritettävissä rehusta, viimeiseen säilyvyystakuun päivään saakka toleranssit huomioiden. Kaikki muutkin ravintoaineet voidaan ilmoittaa kullekin eläinlajille pakollisten tietojen lisäksi. Energia- ja/tai valkuaisarvo voidaan ilmoittaa, jolloin on ilmoitettava EU-menettelmän mukainen arvo, jos sellainen on käytettävissä. Muussa tapauksessa ilmoitetaan sen jäsenvaltion, jossa rehu saatetaan markkinoille, virallisen kansallisen menetelmän mukaan laskettu arvo, jos sellainen on käytettävissä. Suomessa käytetään MTT:n rehutaulukkoa www.mtt.fi/rehutaulukot tai rehuaineen määritetyn ravintoainekoostumuksen perusteella laskettuja arvoja.

Helposti pilaantuvaan rehuun on hyvä merkitä **säilytysohje viimeisen käyttöpäivämäärän lisäksi**. Esimerkkejä rehujen vapaaehtoisesti esitettävistä väittämistä on oppaan kohdassa 11.

7. Rehun käyttöä koskevat rajoitus- ja kieltolauseet

Etiketin laatijan tulee aina tarkistaa vaadittavat varoituseuseet voimassa olevasta lainsäädännöstä. Esimerkkejä yleisimmistä rajoituksista ja kielloista, jotka liittyvät tiettyjä rehuaineita tai lisäaineita sisältävien rehujen merkintöihin, on lueteltu alla olevassa taulukossa.

Kalajauhoa, eläinperäistä di- tai trikalsiumfosfaattia ja verituotteita sisältävän rehun pakkauksessa ja mukana olevissa asiakirjoissa on oltava selkeä merkintä ”**Sisältää kalajauhoa/eläinperäistä di- tai trikalsiumfosfaattia/verituotteita – ei saa syöttää märehijöille**”.

Muissa kuin märehijöistä saadun käsitellyn eläinvalkuaisen, kalajauhoa lukuun ottamatta, pakkauksissa on oltava selkeä merkintä ”**Muista kuin märehijöistä saatua käsiteltyä eläinvalkuaista – ei saa käyttää tuotantoeläinten, lukuun ottamatta vesiviljelyeläimiä ja turkiseläimiä, rehun tuotantoon**”.

Muista kuin märehijöistä saatua käsiteltyä eläinvalkuaista, kalajauhoa lukuun ottamatta, sisältävän, vesiviljelyeläimille tarkoitetun rehuseoksen pakkauksessa on oltava selkeä merkintä ”**Sisältää muista kuin märehijöistä saatua käsiteltyä eläinvalkuaista – ei saa syöttää tuotantoeläimille, lukuun ottamatta vesiviljelyeläimiä ja turkiseläimiä**”.

Verijauhoa saa syöttää myös turkiseläimille.

Kalajauhoa sisältävien märehijöiden juottorehujen merkinnöissä on oltava merkintä ”**Sisältää kalajauhoa – ei saa syöttää muille märehijöille kuin vieroittamattomille märehijöille.**”

Rehuksi käytettävien **eläimistä saatavien sivutuotteiden** kuljetusajoneuvoon, säiliöön tai pakkaukseen on merkittävä sivutuoteluokka sekä tuotteen kuvaus.

- Luokan 3 kuljetuksissa käytetään merkintää ”**ei ihmisravinnoksi**” (esim. herajauho vasikoille tai kuljetettaessa sivutuotteita teurastamolta lemmikkieläinten ruokia valmistavaan laitokseen).
- Luokan 2 sivutuotteiden kuljetuksissa tulee ilmetä, mille eläinryhmälle sivutuotteet ovat tarkoitettut; esim. ”**turkiseläinten ruokintaan**” (esim. hapotettujen sivutuotteiden kuljetus teurastamon keräyskeskuksesta rehusekoittamoon) tai ”**tarhakoerien ruokintaan**” (esim. kuljetettaessa luokan 2 sivutuotteita teurastamosta tilarehustamoksi hyväksytyille koiratarhalle).
- Valmiiden raakana (käsittelemättömänä) myytävien sivutuotteista valmistettujen lemmikkieläinten ruokien vähittäismyyntipakkauksessa on oltava merkintä ”**ainoastaan lemmikkieläinten ruoksi**”.

Kun rehu sisältää **lisäaineita**, on kunkin lisätyn lisäaineen osalta tarkistettava lisäaineen hyväksymisasetuksen liitteessä mahdollisesti esitetyt **erityismääräykset/muut säännökset**.

Tässä on muutamia **esimerkkejä** rehun lisäaineiden hyväksymisasetusten liitteissä esitetyistä määräyksistä/säännöksistä:

-Teknologisten lisäaineiden luokka (1), funktionaalinen ryhmä säilöntäaineet (a):

Kaliumdiformiaattivalmiste (lisäaineen tunnistenumero 1a237a): ”Samanaikaista käyttöä sallittuina enimmäisannoksina muiden orgaanisten happojen kanssa ei suositella”. (Huom! Tämän lisäaineen hyväksynnässä on esitetty myös muita ehtoja, joita tässä esimerkissä ei ole mainittu.)

-Teknologisten lisäaineiden luokka (1), funktionaalinen ryhmä happamuudensäätöaineet (j):

Bentsoehappo (lisäaineen tunnistenumero E210): ”Bentsoehappoa sisältävää täydennysrehua ei saa sellaisenaan syöttää lihasioille”.

-Ravitsemuksellisten lisäaineiden luokka (3), funktionaalinen ryhmä ”vitamiinit, provitamiinit ja kemiallisesti tarkkaan määritellyt aineet, joilla on samankaltainen vaikutus” (a), alaluokitus D-vitamiini:

25-hydroksikolekalsiferoli (lisäaineen tunnistenumero 3a670a): ”Etoksikiinin pitoisuus on ilmoitettava merkinnöissä”.

-Ravitsemuksellisten lisäaineiden luokka (3), funktionaalinen ryhmä hivenaineet (b): Dikuparikloriditrihydroksidin (lisäaineen tunnistenumero 3b409) pakkausmerkinnöissä on oltava seuraavat tiedot:

Lampaan rehun osalta, jos rehun kuparipitoisuus on yli 10 mg/kg: ”Tämän rehun kuparimäärä saattaa tietyillä lammasroduilla aiheuttaa myrkytyksen”.

Märehtimään alkaneiden nautojen osalta, jos rehun kuparipitoisuus on alle 20 mg/kg: ”Tämän rehun kuparimäärä saattaa aiheuttaa kuparin puutosta karjalla, joka laiduntaa runsaasti molybdeeniä tai rikkiä sisältävillä niityillä”.

Kokkidiostaatit ja histomonostaatit –lisäaineluokka:

Lasalosidi-natrium A 15 g/100g (Avatec 150 G) (lisäaineen tunnistenumero 5 1 763):

”Käyttö kielletty vähintään 5 vrk ennen teurastusta”. ”Käyttöohjeessa on oltava merkintä: ”Vaarallista hevoseläimille” ”Rehu sisältää ionoforin: samanaikainen käyttö eräiden lääkeaineiden kanssa voi aiheuttaa kontraindikaatioita”. ”Lasalosidinatrium A:ta ei saa sekoittaa muihin kokkidiostaatteihin”.

8. Luomurehujen merkintävaatimukset

Luomurehujen merkintään vaikuttaa luomuraaka-aineen määrä rehussa. Merkintätapoja on kaksi. Luomurehujen valvontajärjestelmään kuuluvan toimijan rehun etiketissä on merkintä ”**Luonnonmukaisesti tuotettu**”, jos vähintään 95 % rehun maatalousperäisten ainesosien kuiva-aineesta on luonnonmukaisesti tuotettua. Enintään 5 % luomurehun kuiva-aineesta voi koostua aineista, jotka on mainittu asetuksen (EU) N:o 889/2008 artiklassa 22 tai liitteessä V. Rehun etiketissä tulee olla Eviran luomuvalvonnan tunnusnumero FI-EKO-201.

Seuraavaa viittausta luomutuotantoon: ”**Voidaan käyttää luonnonmukaisessa tuotannossa asetusten (EY) N:o 834/2007 ja (EY) N:o 889/2008 mukaisesti**” käytetään seuraavissa tapauksissa:

1. Rehun valmistaja kuuluu valvontajärjestelmään, mutta rehun luomuraaka-aineiden osuus kuiva-aineesta jää alle 95 %. Rehun etiketissä on tässä tapauksessa Eviran luomuvalvonnan tunnusnumero FI-EKO-201 ja rehussa olevat luomuraaka-aineet voidaan laskea kotieläintilalla luomuprosenttiin.
2. Rehun valmistaja ei kuulu luomuvalvontajärjestelmään, silloin rehun etiketissä ei saa käyttää Eviran tunnusnumeroa FI-EKO-201. Tässä tapauksessa rehu lasketaan tilalla ns. tavanomaiseen rehuprosenttiin.

Muita kuin edellä mainittuja luomuviittauksia rehuissa ei saa olla.

http://www.evira.fi/portal/fi/evira/asiakokonaisuudet/luomu/elaimet/rehut/tuotantoelainten_rehut/

9. Muuntogeenisten rehujen merkintävaatimukset

Rehun muuntogeeninen ainesosa merkitään lisäämällä ko. ainesosan perään sulkeisiin joko maininta ”**muuntogeeninen (ainesosan nimi)**” tai maininta ”**valmistettu muuntogeenisestä (ainesosan nimi)**”, siis esim. rapsipuriste (*muuntogeeninen rapsin siemen*) tai soijarouhe (*valmistettu muuntogeenisestä soijapavusta*). Edelliselle merkinnälle vaihtoehtona on tehdä vastaava merkintä ainesosan kohdalle alaviitteellä samalla fonttikoolla muun ainesosaluettelon tekstin kanssa.

Asetuksen (EY) N:o 1829/2003 mukaan muuntogeenisten organismien tai niistä peräisin olevien rehuaineiden ja rehun lisäaineiden käytöstä on oltava merkintä rehun etiketissä tai irtotavarana olevien rehuaineiden saateasiakirjoissa. Merkintä vaaditaan riippumatta siitä, voidaanko lopputuotteesta analysoida geenitekniikalla muunnettua proteiinia tai DNA:ta (esim. kasviöljyt tai maissigluteeni). Merkintävelvoite koskee kaikkia rehuja riippumatta siitä, onko kysymys irtotavarasta tai pakatusta valmisteesta. Merkintä vaaditaan myös rehun lisäainevalmisteen tai esiseoksen muuntogeenisestä kantaja-aineesta. Merkinnän tulee olla pakkauksen lisäksi myös rehua seuraavissa muissa asiakirjoissa. Muuntogeenisen aineksen vähäinen esiintyminen rehuissa sallitaan ilman merkintävelvoitetta 0,9 %:n pitoisuuteen asti, jos sekoittuminen on ollut satunnaista tai teknisesti mahdotonta välttää, tai jos kontaminoituminen on tapahtunut jollakin sellaisella muuntogeenistä ainesta sisältävällä ainesosalla, jota koostumusluettelossa ei lainkaan ole. Raja-arvo 0,9 % koskee yksittäisiä ainesosia lopputuotteessa, ei siis eri ainesosien yhteenlaskettua määrää.

Yksilölliset tunnisteet muuntogeenisille organismeille

Jos rehu sisältää elävää lisääntymiskykyistä muuntogeenistä materiaalia (esim. soijapapu tai hiiva), on toimittajan eriteltävä, mistä muuntogeenisestä organismista on kyse ilmoittamalla sen yksilöllinen tunniste.

- Tuote-erän mukana on myyntipaikalle toimitettava kirjallinen saateasiakirja, jonka tulee sisältää tiedot tavaran toimittajasta, tuote-eristä ja niiden sisältämistä muuntogeenisistä organismeista jäljitettävyyden toteutumiseksi.
- Kuluttajille tarkoitettujen tuotteiden myyntipakkauksissa on oltava merkintä muuntogeenisyydestä.
- Pakkauksen merkinnöissä ja saateasiakirjoissa on lisäksi oltava sanat ”ei viljelyyn”, mikäli siihen ei ole hyväksyntää.
- Toimijan on säilytettävä saateasiakirjoja viisi vuotta. Toimijan on lisäksi merkittävä muuntogeenisiä ainesosia sisältävät tuote-erät ja säilytettävä viisi vuotta tiedot asiakkaista, joille näitä ainesosia sisältäviä tuotteita on toimitettu. Säilytysvaatimus ei koske sellaisia toimijoita, jotka eivät ole varsinaisia valmistajia tai uudelleen pakkaajia silloin, kun tuote on pakattu ja siinä on tarvittavat merkinnät ja yksilölliset tunnisteet, edellyttäen että erätunnisteet on selvästi merkitty pakkaukseen ja että erä koskevat tiedot säilytetään viisi vuotta.
- Lopullisella kuluttajalla (esim. maanviljelijä) ei ole asiakirjojen säilytysvelvollisuutta.

10. Esimerkkejä rehujen merkinnöistä

Suomessa markkinoilla olevien loppukäyttäjille suoraan tai välillisesti tarkoitettujen rehujen, mukaan lukien lisäaineiden esiseosten, merkinnät pakkauksessa, säiliössä tai mukaan liitetyssä asiakirjassa on oltava aina-kin **suomen ja ruotsin kielellä**. Rehussa, jota myydään vain yksikielisessä kunnassa, voidaan kuitenkin käyttää tämän kunnan kielellä olevia yksikielisiä merkintöjä. Kaksikielisessä kunnassa myyntipaikalla pakat-tuun rehuun sekä irtorehuun, jota rehun valmistaja toimittaa suoraan loppukäyttäjälle ja rehuun, jota rehualan alkutuotannon toimija toimittaa toiselle rehualan alkutuotannon toimijalle, voidaan merkinnät tehdä kyseisen loppukäyttäjän omalla kielellä, joko suomeksi tai ruotsiksi.

Rehun lisäaineiden uudelleenhyväksyntäprosessi on meneillään. Uusien hyväksyntöjen myötä lisäaineiden tunnistenumerot voivat muuttua. Tässä esitetyjen esimerkkien tunnistenumerot vastaavat oppaan laatimisen aikaista tilannetta (28.2.2013).

Oppaassa esitetyt merkintäesimerkit:

- Kasviperäinen rehuaine (a)
 - luonnonlinnuille
- Eläinperäiset rehuaineet, 4 esimerkkiä (b):
 - koirille
 - turkiseläinten ruokintaan
 - sioille ja siipikarjalle
 - lemmikkieläimille
- Rehuaine; käymisprosesseista saatavat tuotteet ja sivutuotteet (c)
- Täysrehut, kaksi esimerkkiä (d):
 - sioille
 - koirille
- Täydennysrehut, kahdeksan esimerkkiä (e):
 - jyrsijöille
 - lehmille
 - nautakarjalle (2 esimerkkiä)
 - sioille, siipikarjalle, märehijöille
 - hevosille
 - broilereille
 - lampaille
- Täydennysrehu, kaksi esimerkkiä lemmikeille (f):
 - koirille
 - kaniineille
- Täydennysrehu turkiseläimille (g)
- Erityisravinnoksi tarkoitettu rehu, kaksi esimerkkiä (h):
 - täysrehu kissoille
 - täydennysrehu lypsylehmille
- Rehun lisäaine, kaksi esimerkkiä (i)
 - säilöntäaine
 - ruuansulatusta edistävä aine
- Esiseos (j)
- Säilörehun säilöntäaine, kaksi esimerkkiä (k)
- Lääkärehu, porsaiden täysrehu (l)

Esimerkeissä käytetyt selitykset:

*) ei pakollinen tieto

**) jos on (vrt. teksti kappaleessa 4.1)

***) jos valmistaja ei ole merkinnöistä vastaava taho (vrt. teksti kappaleessa 4.2.2)

****) määrä ilmoitetaan vain erityisravinnoksi tarkoitetuissa rehuissa

a. Kasviperäinen rehuaine

AURINGONKUKANSIEMENIÄ SOLROSRÖN

Rehuaine / foderämne

Luonnonlintujen talviruokintaan* / för utfodring av naturfåglar*

Eränumero / partienumret LOT 56

Nettopaino / nettovikt 25 kg

Merkinnöistä vastaa / ansvarig för märkningar:
Tuontisiemen Oy, Bulgariankatu 10, Rauma

b. Eläinperäiset rehuaineet

SIANKORVIA / GRISÖROR

Rehuaine /foderämne

Paistettuja siankorvia / stekta grisöror
Makupala koirille* / godbitar/smakbitar/läckerbitar för hundar*

Ravintoaineet / analytiska beståndsdelar:

Raakavalkuainen/råprotein xx %

Raakarasva/fettinnehåll xx %

Käytettävä ennen*/Eränumero PP/KK/VV

Användbar före* / Partienumret PP/KK/VV

tai

Eränumero / partienumret PP/KK/VV

Nettopaino / nettovikt 250 g

Valmistaja / tillverkare:
Koiran Herkku Oy, Koirakuja 5, 01301 Vantaa
Hyväksyntänumero.**

TEURASSIVUTUOTE SLAKTBIPRODUKT

Rehuaine/foderämne

Turkiseläinten ruokintaan käytettävä rehuaine / foderämne för pälsdjur

Ravintoaineet / näringsämnen:

Raakavalkuainen/räprotein 10 %
Raakarasva/råolja och råfett 12 %
Kosteus/fuktighet 70 %

Koostumus / sammansättning

-maaeläimen osia (naudan ja sian sivutuotteita*)/delar av landdjur (biprodukter av nöt och svin*)

Lisäaineet / fodertillsatser*

- muurahaishappo ja/tai E 236 (säilöntäaine)/myrsyra och/eller E 236 (konserveringsmedel) 1,6 %*
- kaliumsorbaatti ja/tai E 202(säilöntäaine) /kaliumsorbat och/eller E 202 (konserveringsmedel) 0,05 %*; tai
säilöntäaineet/konserveringsmedel 1,65 %*

Käytettävä ennen*/Eränumero PP/KK/VV
Användbar före* / Partienumret PP/KK/VV tai
Eränumero / partienumret PP/KK/VV

Nettopaino / nettovikt x kg

Valmistaja/Tillverkare: Oy Kinkku Ab, Palvikuja 5, 00100 KOPPI
Hyväksyntänumero:**

KALAJAUHO

Rehuaine (sioille ja siipikarjalle*).

Ravintoaineet / näringsämnen:

Raakavalkuainen a %
Raakarasva b %
Kosteus c %

Koostumus: Kalajauho

Lisäaineet:

Butyylihydroksitolueeni E 321, teknologinen lisäaine tai
hapettumisenestoaine 0,01 %,

Sisältää kalajauhoa – ei saa syöttää märehitijöille

Käytettävä ennen*/Eränumero PP/KK/VV
Användbar före* / Partienumret PP/KK/VV tai
Eränumero / partienumret PP/KK/VV

Nettopaino X kg

Valmistaja/Tillverkare: Valtameren saalis Ky, Merenaalto 10, 00100 Saari
Hyväksyntänumero:**

Jauheliha / Maletkött

Rehuaine (Koirille*/ för hundar*)

Ravintoaineet/näringsämnen:

Raakavalkuainen/råprotein	18 %
Raakarasva/råolja och råfett	20 %
Kosteus/fuktighet	60 %

Koostumus/Sammansättning: Sianliha/Griskött

Ainoastaan lemmikkieläinten ruokaa / Endast som sällskapsdjursfoder

Säilytys/Förvaring: -18 °C*

Käytettävä ennen*/sista användningsdag*:
6 kk pakkauspäivästä, 6 mån efter förpackningsdag*
Pakkauspäivä */ förpackningsdag* PP/KK/VV

Eränumero (voi olla käytettävä ennen tai pakkauspäivä) /
Partienumret (kan vara sista användningsdag eller förpackningsdag)

Nettopaino / nettovikt 500 g
Valmistaja/tillverkare: Urhon Murkina Oy, Jännebulevardi 7,00100 Koppi
Hyväksyntänumero FIP3-XXXXX/2010 **

c. Rehuaine; käymisprosesseista saatavat tuotteet ja sivutuotteet

Metanolissa kasvatetun *Methylophilus methylotrophus*-bakteerilla fermentoimalla tuotettu valkuaistuote, rehuaine /

Proteinprodukt som erhålls genom fermentation vid odling av *Methylophilus methylotrophus* på metanol, foderämne

Rehuaineena käytettävä valkuaistuote sikojen, vasikoiden, siipikarjan ja kalojen ruokintaan/Proteinprodukt som används som foderämne för svin, kalvar, fjäderfä och fisk

Ravintoaineet/ näringsämnen:

Raakavalkuainen/ Råprotein	68 %
Tuhka / Råaska	2 %
Raakarasva / Råolja och råfett	2 %
Kosteus / Fukthalt	28 %

Käyttöohje/Bruksanvisning: *

Sikojen, vasikoiden, siipikarjan ja kalojen rehuun.../För svin, kalv, fjäderfä ...

Vältettävä joutumasta hengitysteihin/Undvik inandning

Parasta ennen/Bäst före: PP/KK/VV*,

Erätunnus/Referensnummer:12062010A, **Nettopaino/Nettovikt:** 50 kg

Valmistaja/Tillverkare: Fermenti OY, Mikrobotie 10, 0xxx0 Suoma

Hyväksyntänumero/Godkännandenumret: αF1xxxxxxx **

d. Täysrehut

PUTTEPUKS

Täyssrehu sioille / Helfoder för svin

Ravintoaineet / näringsämnen:

Raakavalkuainen/Råprotein	%
Raakarasva/Råolja och råfett	%
Raakakuitu/Växtråd	%
Tuhka /Råaska	%
Lysiini/Lysin	%
Metioniini/Metionin	%
Kalsium/Kalcium	g/kg
Natrium/Natrium	g/kg
Fosfori/Fosfor	g/kg
Kupari /Koppar*	y mg/kg (kokonaismäärä Cu/totalantal)*
A-vitamiini / vitamin A *	y ky/kg / IU/kg (kokonaismäärä/totalantal)*
D3-vitamiini / vitamin D3*	y ky/kg / IU/kg (kokonaismäärä/totalantal)*
E-vitamiini / vitamin E*	y IU/kg / ky/kg / IE/kg (kokonaismäärä/totalantal)*

Kun E-vitamiinipitoisuus ilmoitetaan pakkausmerkinnöissä, on käytettävä tietyjä asetuksenmukaisia mittayksiköiden vastaavuuksia:
1 mg all-rac-alfa-tokoferyylisetaattia = 1 IU, 1 mg RRR-alfa-tokoferolia = 1,49 IU, 1mg RRR-alfa-tokoferyylisetaattia = 1,36 IU.

Koostumus / Sammansättning:

	% *
Kauraa / Havre	40
Ohraa / Korn	39
Rapsi/rypsirouhetta / Raps/rybskross	8,3
Seosmelassia / Melassmix	7
Hera-piimäj. / Vassle-surmjölkp.	2
Esiseokset/premixer	1,2
Ca-Na –fosfaattia / Ca-Na –fosfat	1
Kasviöljyä / Växtolja	1
Ruokasuolaa / Koksalt	0,5
	100 %

Lisäaineet / Fodertillsatser

Ravitsemukselliset lisäaineet / näringstillsatser

Kupari (kuparisulfaatti pentahydraatti E 4)/ Koppar (kopparsulfat, pentahydrat E 4)	
	x mg/kg (lisätyn kupariyhdisteen määrä)
	x mg/kg* (lisätyn kuparin määrä alkuaineena*)
A-vitamiini, E 672 / vitamin A, E 672	x KY/kg / IU/kg
D3-vitamiini, E 671 / vitamin D3, E 671	x KY/kg / IU/kg
E-vitamiini (all-rac-alfa-tokoferyylisetaatti, 3a700)* / Vitamin E (all-rac-alfa-tokoferylacetat, 3a700)*	x mg/kg
(1 mg all-rac-alfa-tokoferoliasetaattia = 1 IU) / (1mg all-rac-alfa-tokoferylacetat = 1 IE)	

Käyttöohje / Bruksanvisning:

Valmistusajankohta */ Tillverkningsdatum*: PP/KK/VV*

Parasta ennen / Bäst före: 19.12.VV

Eränumero / Referensnummer: 190610K03 / tai sama kuin parasta ennen

Nettopaino / Nettovikt, kg: 40

Merkinnöistä vastaa / ansvarig för märkningar: Rehumyynti Oy, PL 004, 01301 Vantaa

Hyväksyntänumero: **

Valmistaja / Tillverkare: Rehutehdas Oy / Foderfabrik Ab

PL 001, 01301 Vantaa / Box 001, 01301 Vanda

tai tunnistenumero: ***

URHON MURKINA

Täysrehu koirille / Helfoder för hundar

Ravintoaineet / näringsämnen:

Valkuainen/Råprotein	%
Rasvapitoisuus/Fettinnehåll	%
Raakakuitu/Växtråd	%
Hehkutusjännös/förbrända rester eller oorganiska ämnen	%
Kupari /Koppar*	z mg /kg* (kokonaismäärä/totalantal)
A-vitamiini / vitamin A*	z ky/kg / IU/kg* (kokonaismäärä/totalantal)
E-vitamiini /E-vitamin* rä/totalantal)	z ky/kg / IU/kg / IE/kg* (kokonaismäärä/totalantal)

Kun E-vitamiinipitoisuus ilmoitetaan pakkausmerkinnöissä, on käytettävä tietyjä asetuksenmukaisia mittayksiköiden vastaavuuksia:
1 mg all-rac-alfa-tokoferyyliasettaattia = 1 IU, 1 mg RRR-alfa-tokoferolia = 1,49 IU, 1mg RRR-alfa-tokoferyyliasettaattia = 1,36 IU.

Koostumus / Sammansättning:

%*

Lihajauho/ Köttmjöl
Riisi / Ris
Kananrasva / Hönsfett
Kivennäisaineita / Mineraler

tai

Koostumus/ Sammansättning

Liha- ja eläinperäiset tuotteet/Kött och animaliska produkter
Vilja/Spanmål
Kivennäisaineita/Mineraler

Lisäaineet / Fodertillsatser:

(lisätty määrä)

Hivenaineyhdisteet/ föreningar av spårelement

Kupari (kuparisulfaatti pentahydraatti E 4)*/ Koppar (kopparsulfat, pentahydrat E 4)*
x mg/kg (lisätyn kupariyhdisteen määrä)
x mg/kg* (lisätyn kuparin määrä alkuaineena*)

Vitamiinit, provitamiinit ja kemiallisesti tarkkaan määritellyt aineet, joilla on samankaltainen vaikutus (vitamiinit)/ vitaminer, provitaminer och kemiskt väldefinierade ämnen med likartad effekt (vitaminer)

A-vitamiini ja*/tai E 672 / Vitamin A och*/eller E 672 x ky/kg / IU/kg
E-vitamiini (all-rac-alfa-tokoferyyliasettaatti, 3a700)*/ Vitamin E (all-rac-alfa-tokoferylacetat, 3a700)* x mg/kg
(1 mg all-rac-alfa-tokoferyyliasettaattia = 1 IU) / (1 mg all-rac-alfa-tokoferylacetat = 1 IE)

tai kaikki lisäaineet otsikon ravitsemukselliset lisäaineet/näringstillsatser alle

Käyttöohje / Bruksanvisning: Käyttömäärä riippuu.../Doseringen beror på ...

Parasta ennen / Bäst före: PP/KK/VV

tai

Valmistusajankohta */ Tillverkningsdatum*: PP/KK/VV; vähimmäissäilyvyys 6 kk valmistuspäivästä./ garanti-tid 6 månader efter tillverkningsdatum

Eränumero / Referensnummer: 190810K03 tai /parasta ennen/valmistusajankohta*

Nettopaino / Nettovikt, kg: 15

Merkinnöistä vastaa: / ansvarig för märkningar: Urhon Murkina Oy, Jännebulevardi 7, 00100 KOPPI

Hyväksyntänumero:**

tai

Valmistaja / Tillverkare: Rehutehdas Oy / Foderfabrik Ab, PL 001/Box 001, 01301 Vantaa / 01301 Vanda
tai tunnistenumero:***

e. Täydennysrehut

Jyvämix täydennysrehu:

Kaura-, ohra- ja ruisjyvien seos jyrksijöille

Koostumus:

Kauraa, ohraa, ruista

Parasta ennen/eränumero: PP/KK/VV

Nettopaino

Merkinnöistä vastaa: tai

Valmistaja: Nimi ja osoite, hyväksyntänumero**/tunnistenumero***

KIVENNÄISREHU MINERALFODER

Kivennäisrehu tai täydennysrehu lehmille/ Mineralfoder eller kompletteringsfoder för kor

Ravintoaineet / näringsämnen:

Raakavalkuainen/råprotein	%
Kalsium/kalcium	g/kg
Fosfori/fosfor	g/kg
Natrium/natrium	g/kg
Magnesium/magnesium	g/kg
A-vitamiini/ vitamin A*	ky /kg / IU/kg (kokonaismäärä / totalantal)*
E-vitamiinia / vitamin E*	IU/kg / ky/kg / IE/kg (kokonaismäärä/totalantal)*

Kun E-vitamiinipitoisuus ilmoitetaan pakkausmerkinnöissä, on käytettävä tiettyjä asetuksenmukaisia mittayksiköiden vastaavuuksia:
1 mg all-rac-alfa-tokoferyyliasettaattia = 1 IU, 1 mg RRR-alfa-tokoferolia = 1,49 IU, 1mg RRR-alfa-tokoferyyliasettaattia = 1,36 IU.

Kupari/koppar	mg Cu/kg (kokonaismäärä / totalantal) *
Seleeni/selen	mg Se/kg (kokonaismäärä / totalantal) *
Jodi/jod	mg I/kg (kokonaismäärä / totalantal) *

Koostumus/ Sammansättning:

	% *
Kalsiumkarbonaatti/kalciumkarbonat	40 %
Ruokasuola/koksalt (Natriumkloridi/Natriumklorid)	20 %
Magnesiumoksidi/magnesiumoxid	17 %
Vinassi/Vinas	16 %
Juurikasleike, kuivattu/betsnitsel, torkad	3 %

Lisäaineet/Tillsatsämnen per kg:

Vitamiinit, provitamiinit ja kemiallisesti tarkkaan määritellyt aineet, joilla on samankaltainen vaikutus (vitamiinit)/ vitaminer, provitaminer och kemiskt väldefinierade ämnen med likartad effekt (vitaminer)

A-vitamiini E 672 / Vitamin A E 672,	200 000 ky/IU
E-vitamiini (RRR-alfa-tokoferyyliasettaatti, 3a700)* / Vitamin E (RRR-alfa-tokoferylacetat, 3a700)*	2 000 mg
(1 mg RRR-alfa-tokoferyyliasettaattia = 1,36 IU) / (1 mg RRR-alfa-tokoferylacetat = 1,36 IE)	

Hivenaineyhdisteet / föreningar av spårelement

Kupari/koppar (Kuparisulfaatti pentahydraatti E 4/Kopparsulfat, pentahydrat E 4)	500 mg
Seleeni/selen (Natriumseleniitti E 8 / Natriumselenit E 8)	20 mg
Jodi/jod (Kalsiumjodaatti, vedetön E 2 / Kalciumjodat, vattenfri E 2)	120 mg

[Hivenaineyhdisteiden rehuun lisätty yhdisteen määrä (pakollinen merkintä). Hivenaineyhdisteiden merkinnöissä voidaan esittää myös lisätyn hivenaineen määrä alkuaineena.]

[Ilmoitetut/ilmoitettavat pitoisuudet ovat pitoisuuksia rehun painosta, jollei toisin ilmoiteta.]

Tai kaikki lisäaineet otsikon ravitsemukselliset lisäaineet/näringstillsatser alle

Käyttöohje/Bruksanvisning: (Ei lampaille)

Parasta ennen/Bäst före: PP/KK/VV

Eränumero / Referensnummer

Nettopaino/nettovikt 25 kg

Valmistaja/tillverkare: Rehutehdas Oy, PL 001, 01301 Vantaa

Hyväksyntänumero:**

MANSIKIN TÄYTELÄINEN I (a: esimerkissä vain pakolliset merkinnät)

Rakeinen täydennysrehu nautakarjalle / Pelleterat kompletteringsfoder för nötkreatur

Ravintoaineet / Analytiska beståndsdelar:

Raakavalkuainen/Råprotein	%
Raakarasva/Råolja och råfett	%
Raakakuitu/Växtråd	%
Tuhka /Råaska	%
Kalsium/Kalcium	g/kg
Natrium/Natrium	g/kg
Fosfori/Fosfor	g/kg

Koostumus / Sammansättning:

Kauraa / Havre
Ohraa / Korn
Melassileikettä / Melassnitsel
Rapsi/rypsirouhetta / Raps/rybskross
Seosmelassia / Melassmix
Ohrarehua / Kornfoder
Hera-piimäj. / Vassle-surmjölkp.
Ca-Na –fosfaattia / Ca-Na –fosfat
Kasviöljyä / Växtolja
(Nimeen on lisättävä kasvilaji/
Benämningen ska kompletteras med växtens artnamn)
Ruokasuolaa / Koksalt (Natriumkloridi/Natriumklorid)
Ruokintakalkkia / Utfodringskalk

Lisäaineet / Fodertillsatser:

Hivenaineyhdisteet/ föreningar av spårelement
Kupari (Kuparisulfaatti pentahydraatti E 4) /
Koppar(Kopparsulfat, pentapentahydrat E 4 x mg/kg
[Hivenaineyhdisteiden rehuun lisätty yhdisteen määrä (pakollinen merkintä).
Hivenaineyhdisteiden merkinnöissä voidaan esittää myös lisätyn hivenaineen määrä alku-
aineena.]

Vitamiinit, provitamiinit ja kemiallisesti tarkkaan määritellyt aineet, joilla on samankaltainen vaikutus (vitamiinit)/ vitaminer, provitaminer och kemiskt väldefinierade ämnen med likartad effekt (vitaminer)

A-vitamiini E 672 / vitamin A E 672 x KY/kg/ IU/kg

Käyttöohje/bruksanvisning

Parasta ennen/Bäst före: PP/KK/VV

Eränumero / Referensnummer: 190810K03

Nettopaino/nettovikt kg 40

Merkinnöistä vastaa / ansvarig för märkningar: Rehumyynti Oy, PL 004, 01301 Vantaa

Hyväksyntänumero:**

tai

Valmistaja / Tillverkare: Rehutehdas Oy / Foderfabrik Ab

PL 001, 01301 Vantaa / Box 001, 01301 Vanda

Hyväksyntänumero:**

Varoitus märehtimään alkaneiden nautojen osalta, jos kuparin pitoisuus on alle 20 mg/kg: ”Tämän rehun kuparimäärä saattaa aiheuttaa puutosta karjalla, joka laiduntaa runsaasti molybdeeniä tai rikkiä sisältävillä niityillä”.

Varoitus lampaille tarkoitettussa rehussa, jos kuparin pitoisuus ylittää 10 mg/kg: ”Tämän rehun kuparimäärä saattaa tietyillä lammasroduilla aiheuttaa myrkytyksen”.

MANSIKIN TÄYTELÄINEN II (b: esimerkissä myös vapaaehtoisia merkintöjä, lihavoituna)

Rakeinen täydennysrehu nautakarjalle / Pelleterat kompletteringsfoder för nötkreatur

Ravintoaineet / Näringsämnen:

Raakavalkuainen/Råprotein	%
Raakasva/Råolja och råfett	%
Raakakuitu/Växtråd	%
Tuhka /Råaska	%
Kalsium/Kalcium	g/kg
Natrium/Natrium	g/kg
Fosfori/Fosfor	g/kg
Kupari /Koppar	mg/kg (kokonaismäärä Cu/totalantal)
A-vitamiini ky/kg / vitamin A	IU/kg (kokonaismäärä/totalantal)
E-vitamiini ky/kg IU/kg / vitamin E	IE/kg kokonaismäärä/totalantal)

Kun E-vitamiinipitoisuus ilmoitetaan pakkausmerkinnöissä, on käytettävä tietyjä asetuksenmukaisia mittayksiköiden vastaavuuksia: 1 mg all-rac-alfa-tokoferyylisetaattia = 1 IU, 1 mg RRR-alfa-tokoferolia = 1,49 IU, 1mg RRR-alfa-tokoferyylisetaattia = 1,36 IU.

Koostumus / Sammansättning:	(%)*
Kauraa / Havre	33,3
Ohraa / Korn	30,0
Melassileikettä / Melassnitsel	12,3
Rapsi/rypsirouhetta / Raps/rybskross	5,9
Seosmelassia / Melassmix	5,0
Ohrarehua / Kornfoder	4,8
Hera-piimäjä. / Vassle-surmjölkp.	3,0
Ca-Na –fosfaattia / Ca-Na –fosfat	2,1
(kalsiumnatriumfosfaatti/kalciumnatriumfosfat)	
Kasviöljyä / Växtolja	1,8
(Nimeen on lisättävä kasvilaji/ Benämningen ska kompletteras med växtens artnamn)	
Ruokasuolaa / Koksalt (Natriumkloridi/Natriumklorid)	1,0
Ruokintakalkkia / Utfodringskalk	0,8

Lisäaineet / Fodertillsatser :

Ravitsemukselliset lisäaineet / näringstillsatser

Kupari (Kuparisulfaatti pentahydraatti E 4) / Koppar (Kopparsulfat, pentahydrat E 4)	x mg/kg
A-vitamiini E 672 / vitamin A E 672	x ky/kg / IU/kg
E-vitamiini (all-rac-alfa-tokoferyylisetaatti) 3a700 /	x mg/kg
Vitamin E (all-rac-alfa-tokoferylacetat) 3a700	
(1 mg all-rac-alfa-tokoferyylisetaattia = 1 IU)/(1 mg all-rac-alfa-tokoferylacetat = 1 IE)	

[Hivenaineyhdisteen (kupari) merkinnöissä voidaan esittää myös lisätyn kuparin määrä alkua-

Käyttöohje / Bruksanvisning: Käyttömäärä riippuu.../Doseringsen beror på ...**Vain nautakarjalle** (Annostusohje siten, että minkään rehun lisäaineen enimmäispitoisuus nautoihin kuuluvan eläinlajin täysrehussa ei ylitä)

Parasta ennen / Bäst före: PP/KK/VV

Valmistusajankohta / Tillverkningsdatum: 19.06.VV

Eränumero / Referensnummer: 190610K03

Nettopaino / Nettovikt, kg: 40

Merkinnöistä vastaa / ansvarig för märkningar: Rehumyynti Oy, PL 004, 01301 Vantaa

Hyväksyntänumero: **

tai

Valmistaja / Tillverkare: Rehutehdas Oy / Foderfabrik Ab

PL 001, 01301 Vantaa / Box 001, 01301 Vanda

Hyväksyntänumero**

Varoitus märehtimään alkaneiden nautojen osalta, jos kuparin pitoisuus on alle 20 mg/kg: "Tämän rehun kuparimäärä saattaa aiheuttaa puutosta karjalla, joka laiduntaa runsaasti molybdeenä tai rikkiä sisältävillä niityillä".

Varoitus lampaille tarkoitettussa rehussa, jos kuparin pitoisuus ylittää 10 mg/kg: "Tämän rehun kuparimäärä saattaa tietyillä lammasroduilla aiheuttaa myrkytyksen".

LISÄ-ELO

Täydennysrehu kotieläimille (siat, siipikarja, märehtijät) / kompletteringsfoder för husdjur (svin, fjäderfä, idisslare)

Ravintoaineet / Näringsämnen:

Raakavalkuainen/råprotein	%*
Raakarasva/Råolja och råfett	%*
Raakakuitu/Växttråd	%*
Tuhka /Råaska	%*
Lysiini/Lysin	%*
Metioniini/Metionin	%*
Natrium	%*

Koostumus / Sammansättning:

Vitamiini-hivenaineseos /blandning av vitaminer och spårelement

Lisäaineet / Fodertillsatser: per kg

Vitamiinit, provitamiinit ja kemiallisesti tarkkaan määritellyt aineet, joilla on samankaltainen vaikutus (vitamiinit)/ vitaminer, provitaminer och kemiskt väldefinierade ämnen med likartad effekt (vitaminer):

A-vitamiini E 672 / Vitamin A, E 672	200 000 ky/IE
D ₃ -vitamiini E 671 / Vitamin D ₃ , E 671	9 000 ky/IE
E-vitamiini (all-rac-alfa-tokoferyliasettaatti, 3a700)* / Vitamin E (all-rac-tokoferylacetat, 3a700)*	2 000 mg
(1 mg all-rac-alfa-tokoferyliasettaattia = 1 IU) / (1 mg all-rac-alfa-tokoferylacetat = 1 IE)	

Hivenaineyhdisteet / föreningar av spårelement

Seleeni (natriumseleniitti) E 8, Selen (natriumselenit) E 8	20 mg
---	-------

[Hivenaineyhdisteen (seleeni) merkinnössä voidaan esittää myös lisätyn seleenin määrä alkuaineena (vapaaehtoinen merkintä).]

Aminohapot, niiden suolat ja analogit (aminohapot)/aminosyror, deras salter och analoger aminosyror*:

DL-metioniini, teknisesti puhdas 3.1.1/DL-metionin, teknisk ren*	1g*
--	-----

tai kaikki lisäaineet otsikon ravitsemukselliset lisäaineet/näringstillsatser alle

Käyttöohje / Bruksanvisning: Annostusohje annetaan tässä kullekin eläinlajille ja –ryhmälle eläinkohtaisesti siten, että minkään rehun lisäaineen enimmäispitoisuus täysrehussa ei ylity.

Parasta ennen/eränumero Bäst före/referensnummer: PP/KK/VV

Nettopaino / Nettovikt: 10 kg

Valmistaja / Tillverkare: Rehuteko Ky, FI-12345 Marina

Hyväksyntänumero/Godkännandenummer: αFI22125678**

HEPOHERKKU

(tiedot on esitettävä myös ruotsiksi)

Riisilesettä sisältävä täydennysrehu hevosille**Ravintoaineet**

Raakavalkuainen	%
Raakakuitu	%
Raakarasva	%
Tuhka	%
Natrium	%

Koostumus

Riisilese (ruskea) 40 %*
Merileväjauho
Glukosamiini
Kondroitiinisulfaatti

Lisäaineet*

Vitamiinit, provitamiinit ja kemiallisesti tarkkaan määritellyt aineet, joilla on samankaltainen vaikutus (vitamiinit):

E-vitamiini (RRR-alfa-tokoferoli 3a700)* x mg/kg
(1 mg RRR-alfa-tokoferolia = 1,49 IU)

Aminohapot, niiden suolat ja analogit (aminohapot):

DL-metioniini, teknisesti puhdas, 3.1.1* x g/kg

tai

Ravitsemukselliset lisäaineet:

E-vitamiini (RRR-alfa-tokoferoli 3a700)* x mg/kg
(1 mg RRR-alfa-tokoferolia = 1,49 IU)

DL-metioniini, teknisesti puhdas, 3.1.1* x g/kg

Käyttöohje

Parasta ennen PP/KK/VV

Eränumero 123ABC

Nettopaino

Merkinnöistä vastaa nimi ja osoite, hyväksyntänumero**

tai

Valmistaja nimi ja osoite tai hyväksyntänumero**/Tunnistenumero***

TIPUREHUPLUS

Täydennysrehu broilereille / kompletteringsfoder för slaktkycklingar

Ravintoainekoostumus/ Näringsämnen :	(kokonaismäärä/totalt)
Raakavalkuainen/råprotein	30 %
Raakarasva/Råolja och råfett	5 %
Raakakuitu/Växträd	4 %
Tuhka /Råaska	10 %
Metioniini/metionin	1,0 %
Lysiini/lysin	1,5 %
Kalsium/kalcium	18 %
Forfori/fosfor	1,0 %
A-vitamiini/ Vitamin A	40 000 ky/kg iu/kg*
D ₃ -vitamiini/-vitamin	9 000 ky/iu*
Kupari/koppar	20 mg Cu*
Seleen/selen	1 mg Se*
Energia	13 MJ/kg*

Koostumus / Sammansättning:	%*
Soijarouhe (muuntogeeninen)/sojakross (genmodifierad)	43,0 %
Vehnä/vete	36,0 %
Kalajauho/fiskmjöl	5,0 %
Kalsiumfosfaatti/kalciumfosfat	5,0 %
Kalsiumkarbonaatti/kalciumkarbonat	5,0 %
Eläinrasva/djurfett	4,0 %
["Eläinrasva" -nimeen on lisättävä tarvittaessa — eläinlaji ja/tai — eläintuotteen osa ja/tai — käsitelty eläinlaji (esim. sika, märehijä, lintu) ja/tai — sen eläinlajin nimi, jota ei ole käsitelty lajinsisäisen kierrätyskiellon vuoksi (esim. ei sisällä siipikarjaa) ja/tai — käsitelty aines (esim. luu, suuri tai pieni tuhkapitoisuus) ja/tai käsittelymenetelmät (esim. rasvanpoisto, puhdistus)]	
Natriumkloridi/natriumklorid	2,0 %

Lisäaineet/tillsatsämnen per kg:

- Ravitsemukselliset lisäaineet **tai** vitamiinit, provitamiinit ja kemiallisesti tarkkaan määritellyt aineet, joilla on samankaltainen vaikutus (vitamiinit)/ näringstillsatser eller vitaminer, provitaminer och kemiskt väldefinierade ämnen med likartad effekt (vitaminer)
- A-vitamiini E 672 / Vitamin A E 672 40 000 ky/IU
 - D₃-vitamiini E 671 / Vitamin D₃ E 671 9 000 ky/IU
- Ravitsemukselliset lisäaineet **tai** hivenaineyhdisteet / näringstillsatser eller föreningar av spårelement
- Kupari (Kuparisulfaatti pentahydraatti) E 4 / Koppar (Kopparsulfat, pentahydrat) E 4, x mg Cu/kg
 - Seleen (natriumseleniitti) E 8 / Selen (natriumselenit) E 8 x mg Se/kg
- Ravitsemukselliset lisäaineet **tai** aminohapot, niiden suolat ja analogit (aminohapot)* / näringstillsatser eller aminosyror, deras salter och analoger (aminosyror)
- DL-metioniini / DL-metionin, 3.1.1* 5 g
- Eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet **tai** ruoansulatusta edistävät lisäaineet / zootekniska tillsatser eller smältbarhetsförbättrande medel
- 6-fytaasi EC 3.1.3.26 4a16 / 6 fytas EC 3.1.3.26 4a16 125 OTU
- Kokkidiostaati ja muut lääkkeenkaltaiset aineet **tai** kokkidiostaatit / koccidiostatika och andra medicinskt verksamma substanser eller koccidiostatika:
- Salinomysiininatrium 120 g/kg* E 766 / salinomycinnatrium 120 g/kg* E 766 60 mg

Käyttöohje/Bruksanvisning:

Käyttö kielletty vähintään kolme päivää ennen teurastusta.

Vaarallista hevoseläimille ja kalkkunoille. Rehu sisältää ionoforin: samanaikainen käyttö eräiden lääkeainoiden (kuten tiamuliinin) kanssa voi aiheuttaa kontraindikaation.

Sisältää kalajauhoa – ei saa syöttää märehijöille.

(Annostusohje siten, että minkään rehun lisäaineen enimmäispitoisuus täysrehussa ei ylitä)

Användning förbjuden minst tre dagar före slakt.

Farlig för hästar och kalkoner. Detta foder innehåller en jonofor: användning tillsammans med vissa medicinskt verksamma substanser (t. ex. tiamulin) kan vara kontraindicerad.

Innehåller fiskmjöl – får inte användas för utfodring av idisslare.

(Ransoneringen så att högsta halten av fodertillsatsen i helfoder inte överstigs)

Parasta ennen/bäst före: PP/KK/VV

Eränumero/valm. pv* / partinumnummer/tilverkningsdatum*: 18.03.VV

Nettopaino/nettovikt 25 kg

Valmistaja/tillverkare: Rehutehdas Oy, PL 001, 01301 Vantaa, Hyväksyntänumero αF122114321

LISUKKI (tiedot on esitettävä myös ruotsiksi)**Täydennysrehu lampailla****Ravintoaineet:**

Raakavalkuainen	%
Raakarasva	%
Raakakuitu	%
Tuhka	%
Natrium	%

Koostumus:

Soijarouhe (valmistettu muuntogeenisestä soijapavusta)

Lisäaineet (per kg)

Ravitsemukselliset lisäaineet **tai** vitamiinit, provitamiinit ja kemiallisesti tarkkaan määritellyt aineet, joilla on samankaltainen vaikutus (vitamiinit)

A-vitamiini E 672	ky
Biotiini	mg*

Käyttöohje

Eränumero/parasta ennen PP/KK/VV

Nettopaino

Valmistaja nimi ja osoite

Hyväksyntänumero:**

f. Täydennysrehu lemmikeille**VÄLI X (tiedot on esitettävä myös ruotsiksi)****Täydennysrehu koirille**

Koiran makupala

Koostumus

Viljanjyvistä saatavia tuotteita ja sivutuotteita

Muista kasveista saatavia tuotteita ja sivutuotteita

Lisäaineet*

Väriaineita*

Aromiaineiden seos*

Ravintoaineet

Valkuainen %

Rasvapitoisuus %

Raakakuitu %

Hehkutusjäännös %

Nettopaino x g

Eränumero / Parasta ennen PP/KK/VV

Valmistaja: Hampi Oy, 12345 Loikkaa puh.

Hyväksyntänumero:**

PUPULUX (tiedot on esitettävä myös ruotsiksi)

Rakeistettu rehuseos kaniineille

Koostumus

Kasvikset tai
Kuivattua niittyheinää
Kuivattuja vadelman lehtiä
Kuivattua voikukkaa
Kuivattua vesikrassia

Lisäaineet:*

Väriaine*

Käyttöohje:

Parasta ennen/Eränumero: PP/KK/VV

Nettopaino:

Merkinnöistä vastaa: Kanikaks Oy, 101010 Pupula, Puh.

Hyväksyntänumero:**

tai

Valmistaja: Rab Inc., USA tai tunnistenumero

g. Täydennysrehu turkiseläimille

Furi 100 (tiedot on esitettävä myös ruotsiksi)

Täydennysrehu turkiseläimille

Säilytetään kuivassa ja viileässä.

Koostumus

Lihaluujauho
Kaurarehujauho
Kalajauho
Omenamassa, puristettu

Ravintoaineet

Raakavalkuainen	48 %
Raakarasva	15 %
Raakakuitu	38 %
Tuhka	21 %
Kosteus	9 %

Käyttöohje:

Furi 100:aa käytetään turkiseläinten tuorerehun raaka-aineena 20-30 %.

”Sisältää kalajauhoa – ei saa syöttää märehijöille”

Parasta ennen: PP/KK/VV

Eränumero/valmistuspäivä: kuormakirjassa

Nettopaino: kuormakirjassa

Valmistaja

Turkki Oy, 13241 Kettula Hyväksyntänumero:

h. Erityisravinnoksi tarkoitettu rehu

KattiWatti (tiedot on esitettävä myös ruotsiksi)

Täysrehu kissoille.

Erikoisruokavalio struviittikivien liuottamiseen

Suosittelaaan eläinlääkäriin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä.

Ravintoaineet:

Valkuainen	%
Rasvapitoisuus	%
Raakakuitu	%
Hehkutusjäännös	%
Kosteus	%
Kalsium	g/kg
Fosfori	g/kg
Natrium	g/kg
Magnesium	g/kg
Kalium	g/kg
Kloridit	g/kg
Rikki	g/kg
Tauriini	g/kg
Virtsaa happamoittavat aineet	g/kg

Koostumus: Ryhmänimet (liite 2) tai
Siipikarjasta valmistettu jauho
Kalaöljy
Lihajauho
Maissijauho (tai maissirehujauho)
Kaliumkloridi
Kalsiumkarbonaatti
Natriumtripolyfosfaatti
Natriumkloridi
Magnesiumsulfaatti, vedetön

Lisäaineet:

Ravitsemukselliset lisäaineet:

Tauriini mg/kg

B-vitamiinien seos mg/kg*

Sensoriset lisäaineet*:

Aromiaineiden seos*

Teknologiset lisäaineet*:

Guarkumi* E412* mg/kg*

Käyttöohje:

Vettä on oltava jatkuvasti saatavilla.

Eränumero/parasta ennen PP/KK/VV

Nettopaino 1 kg

Merkinnöistä vastaa Lemmikkirooka Oy, 54321 Kissalaakso

Hyväksyntänumero:**

Valmistaja Citcat Ltd, USA tai tunnistenumero

LehmäAC (tiedot on esitettävä myös ruotsiksi)

Täydennysrehu lypsylehmille.

Erikoisruokavalio poikimisen jälkeen asetonitaudin riskin vähentämiseen.

Ravintoaineet:

Raakavalkuainen	%
Raakakuitu	%
Raakarasva	%
Tuhka	%
Kalsium (jos ≥ 5 %)	%
Natrium	%
Fosfori (jos ≥ 2 %)	%
Magnesium	%

Koostumus:

Propaani-1,2-dioli	g /kg****
--------------------	-----------

Lisäaineet:

Natriumpropionaatti E281	g/kg****
B12-vitamiini	mg/kg*
E-vitamiini (RRR-alfa-tokoferoli 3a700)	mg/kg*
Niasiini	mg/kg*

(Kun E-vitamiinipitoisuus ilmoitetaan pakkausmerkinnöissä, on käytettävä tiettyjä asetuksenmukaisia mittayksiköiden vastaavuuksia:
1 mg RRR-alfa-tokoferolia = 1,49 IU)

Käyttöohje:

Eränumero/parasta ennen: PP/KK/VV

Nettopaino:

Valmistaja: nimi ja osoite

Hyväksyntänumero:**

i. Rehun lisäaine

NATRIUMNITRIITTI / NATRIUMNITRIT

Rehun lisäaine/Fodertillsats*

Säilöntäaine natriumnitriitti E 250 / Konserveringsmedel natriumnitrit E 250

Tehoaineen pitoisuus/ Den aktiva substanssens koncentration 100 %

Käyttöohje: Säilöntäaine koirien ja kissojen rehuun, jonka kosteuspitoisuus on > 20 %.

Bruksanvisning: Konserveringsmedel för hund- och kattfoder med vattenhalt över 20%

Enimmäispitoisuus: 100 mg/kg täysrehua (12 % kosteus)

Högsta innehåll: 100 mg/kg helfoder (vattenhalt 12 %)

Erän viitenumero/Referensnummer: 120110A1

Valmistuspäivä/Tillverkningsdag: PP/KK/VV

Nettopaino /Nettovikt: 1,0 kg

Tiedoista vastuussa olevan yhteystiedot/ Namn/handelsnamn och adress på den som är ansvarig för uppgifterna: Misse AB, Kupsala 2, 0xxx0 Koikkala

Valmistaja: Hyväksyntänumero/Godkännandenumret**

ENTTENSYM

Rehun lisäaine/Fodertillsats*

Ruoansulatusta edistävät aineet/Smältbarhetsförbättrande medel
3-fytaaasi/3-fytas EC 3.1.3.8 4a1, 2500 RPU/g

Käyttöohje: Lisätään broilereiden rehuun x määrä RPU/kg täysrehua. Rakeistuslämpötila ei saa ylittää x °C. Lisäaineen varastointilämpötila x °C. Käytettävä ennen: katso pakkauksen pohjasta.

Bruksanvisning: För broilerfoder dosering x RPU/kg helfoder. Temperaturen vid pelleteringen får ej stiga över x °C. Lagringstemperatur x °C. Skall förbrukas före: se botten av förpackningen.

Valmistuspäivä* / Tillverkningsdag*: katso pakkauksen pohjasta / se botten av förpackningen.

Erän viitenumero / Referensnummer: katso pakkauksen pohjasta / se botten av förpackningen.

Nettopaino/Nettovikt: 5 kg

¹**Valmistaja/ Tillverkare:** EMO A.S., Ranska/Frankrike
Hyväksyntänumero/ Godkännandenumret: αFRXXXXXXXX

²**Pakkausmerkinnöistä vastuussa oleva / Namn/handelsnamn och adress på den som är ansvarig för uppgifterna i varudeklarationen:**

Tuominen ky, Porttitie1, 0xxx0 Innoo
Hyväksyntänumero/ Godkännandenumret: αFIxxxxxxxx

¹ Tämä merkintä, jos valmistajan esittämät suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät ovat alkuperäispakkauksessa. Ei pakollinen, mutta suositeltava myös vaihtoehdossa 2

² Tämä merkintä, jos välittäjä/maahantuoja on kääntänyt merkinnät suomen- ja ruotsinkielelle ja/tai pakannut uudelleen valmisteen. Suositellaan lisäksi kohdan 1 mukais- ta merkintää.

j. Esiseos

ESISEOS Nasu (tiedot on esitettävä myös ruotsiksi)

Vitamiinit, provitamiinit ja kemiallisesti tarkkaan määritellyt aineet, joilla on samankaltainen vaikutus:

D-vitamiini (25-hydroksikolekalsiferoli)	3a670a	x ky/kg
A-vitamiini	E 672	x ky/kg

Hivenaineyhdisteet:

rautasulfaatti, heptahydraatti	E 1	x mg/kg
natriumjodidi	E 2	x mg/kg
mangaanikarbonaatti	E 5	x mg/kg

Aminohapot, niiden suolat ja analogit

tryptofaani	3.4.1	x g/kg
-------------	-------	--------

Stabilointiaineet:

karboksimeetyyliselluloosa	E 466	x mg/kg
----------------------------	-------	---------

Aromiaineet:

aromiaineiden sekoitus		x mg/kg
------------------------	--	---------

Kantaja-aine:

vehnälese		60 %
-----------	--	------

Käyttöohje: Rehun lisäaineiden esiseos porsaiden rehuun.

Annostus:

Eränumero: XXX

Valmistuspäivämäärä: PP/KK/VV

Säilyvyystakuun päättymispäivä (joko käytettävä ennen tai parasta ennen):

Nettopaino: XXX kg

Valmistaja/markkinoija: Yritys Oy,
yhteystiedot (osoite / toimipaikka)

Hyväksyntänumero: aFI1211XXXX

k. Säilörehun säilöntäaine

SILAGEHAPPO

Säilörehun lisäaineiden ESISEOS/FÖRBLANDNING av ensileringstillsatser

Säilöntäaineet/Konservierungsmedel	
Muurahaishappo/myrskyra (E236)	70 %
Propionihappo/propionsyra (E280)	10 %
Kaliumsorbaatti /kaliumsorbat (E202)	4 %
Ortofosforihappo/ortofosforsyra (E338)	2 %
Väriaineet/färger:	
Briljantinmusta//briljantsvart (E151)	
Vesi/vatten	14 %

Käyttöohjeet/bruksanvisningar::

Käyttöä koskevat turvallisuussuositukset/säkerhetsföreskrifter för användningen:

Erän viitenumero ja valmistuspäivä/partinumner och tillverkningsdatum: PP/KK/VV

Nettopaino/-tilavuus/nettovikt/-volym:

Valmistajan/markkinoijan yhteystiedot/kontaktuppgifterna:

Hyväksyntänumero**

SILAGEPÖPÖ

Säilörehun lisäaineiden ESISEOS/ FÖRBLANDNING av ensileringstillsatser

Säilörehun lisäaineet/ensileringstillsatser	
<i>Lactobacillus plantarum</i> CNCM 1-3235	1 x 10 ⁵ PMY/g
<i>Pediococcus acidilactici</i> CNCM 1-3237	1 x 10 ⁶ PMY/g

Väriaineet/färger*:

Kantaja-aineet/bärsubstans:

Käyttöohjeet/bruksanvisningar: (käyttömäärä rehussa yms.)

Käyttöä koskevat turvallisuussuositukset/säkerhetsföreskrifter för användningen:

Säilyvyystakuu/garantidatum:

Säilytysohje *

Erän viitenumero ja valmistuspäivä/partinumner och tillverkningsdatum:

Nettopaino/nettovikt:

Valmistajan / markkinoijan yhteystiedot/kontaktuppgifterna:

Hyväksyntänumero**

I. Lääkerehu

PORSAAN PARAS	
LÄÄKEREHU	LÄKEMEDELSFODER
Porsaiden täysrehu	Helfoder för smågrisar
Ravintoaineet / Näringsämnen	
Raakavalkuainen/Råprotein	19 %
Raakakuitu/Växttråd	6 %
Raakarasva/Råolja och råfett	3,5 %
Tuhka/Råaska	6,5 %
Lysiini/Lysin	1,2 %
Metioniini/Metionin	0,5 %
Kalsium/Kalsium	0,8 %
Natrium/Natrium	1,4 %
Fosfori/Fosfor	0,8 %
Koostumus / Sammansättning	
Ohra / Korn	
Vehnälese / Vetekli	
Rypsirouhe /rybskross	
Melassileike / Melassnitsel	
Lisäaineet / Fodertillsatser	
Aminohappo / Aminosyra: L-lysiini /L-lysin 3.2.1*	0,5 %
Ruoansulatusta edistävät aineet /. Smältbarhetsförbättrande medel 6-fytaasi/6-fytas EC 3.1.3.26 4a18	500 FYT/kg
Lääkeaine / Läkemedel	
Tylosiini / Tylosin	0,01 %
Käyttöohje: Porsaan Paras lääkerhua syötetään ainoana rehuna 10-25 kiloille porsaille eläinlääkärin lääkerhumääräyksen mukaisesti. Varoaika on 0 vrk, jos ei lääkerhumääräyksessä toisin mainita. Puhdasta juomavettä on aina oltava saatavilla.	
Bruksanvisning: Porsaan Paras läkemedesfoder ges som enda foder åt smågrisar, som väger 10-25 kg. Karenstiden är 0 dygn, om inte annat står på veterinärreceptet. Grisarna bör ha fri tillgång till rent dricksvatten.	
Eränumero/Partienumret: Säkissä / På säcken (voi olla parasta ennen pvm tai valmistuspäivä)	
Parasta ennen/Bäst före: 4 kuukautta valmistuspäivästä / 4 månader från tillverkningsdagen.	
Valmistuspäivä/Tillverkningsdagen: Säkissä / På säcken	
Nettopaino/Nettovikt: Säkissä / På säcken	
Valmistaja / Tillverkare: Rehutorni OY, 10200 Apumaa puh. 0200119	
Hyväksyntänumero /Godkännandenummer: αFI21121111	

11. Esimerkkejä rehujen markkinoinnissa esitettävistä väittämistä

Kiellettyjä väittämiä ovat mm:

elimiin ja immunitettiin kohdistuvat väittämät:
laajentaa/vahvistaa verisuonia/verisoluja
vahvistaa hermostoa/keuhkoja/sydäntä
lisää munuaisten toimintakykyä
lihas- ja nivelvaivoihin
luuston sidekudoshäviön torjuminen
parantaa kavioiden kuntoa/sarveisen laatua
korjaa ihovaurioita (oire mm. tassujen nuoleminen)
edesauttaa imusuoniston toimintaa
parantaa/kohottaa vastustuskykyä

sairauksiin liittyvät väittämät:

estää nenäverenvuotoja/tulehduksia
yskään, irrottaa limaa, keuhkoputken tulehdukseen
reumatismia estävä
kipua lievittävä
lihaskramppeihin
estää jäykkyyttä, erityisesti nivelkipuja
ehkäisee irtopalojen syntymistä
helpottaa kiimakipuja
vähentää ripulia/oksentelua; torjuu lannan löysää koostumusta
poistaa turvotusta, edistää virtsan eritystä
astma ja allergia, ihottumat
lannehalvaukseen taipuvaisille
ehkäisee ähkyherkkyyttä
X:n ennaltaehkäisy ja hoito; erilaisiin ongelmiin
loisten häätöön (kirppuongelmat, sisä- ja ulkoloiset)

ei mitattavia:

korkealaatuinen
maittava, eläimesi rakastaa tätä rehua, tekee eläimestäsi onnellisen/iloisen
runsaasti, paljon, lisääntynyt, kevyt ilman vertailukohtaa

Sallittuja väittämiä ovat mm.

Ei sisällä vehnää
sisältää valkuaisaineita, joita elimistö tarvitsee lihasten toimintaan
sisältää kuitua ruoansulatuskanavan normaalia toimintaa varten
sisältää eläimen päivittäin tarvitsemat ravintoaineet
täydentää perusravintoa, jotta ravintoaineiden saanti olisi tasapainossa
turvaa tiineyden/rasituksen aikaisen ravinnon/ravintoaineen saannin

Väittämät, joista vaaditaan tieteellinen tutkimusaineisto tai joita ei ole erityisravinnon käytötarkoitusten luettelossa:

vähentää stressin oireita
aktivoi/tasapainottaa hormonitoimintaa
tukee/ylläpitää hedelmällisyyttä
suojaa ruoansulatushäiriöiltä
auttaa eläintä pysymään terveenä
tehostaa ravintoaineiden imeytymistä
parantaa rehun sulavuutta
lisää tuotosta
torjuu ruokahaluttomuutta ja puutostiloja
kiihdyttää aineenvaihdunnan toimintoja
edistää turkin ja ihon hyvinvointia
vähentää iän tuomia haittoja, ehkäisee liian nopeaa kasvua
sisältää X:tä, joka tukee luonnollista vastustuskykyä

Liite 1. Rehuaineluokkien mukaiset pakolliset ravintoainemerkinnät. Pakollisesti ilmoitettavat ravintoainetiedot voidaan korvata rehuaineluettelossa vahvistetuilla tiedoilla. (viite: asetus (EY) N:o 767/2009 liite V; tilanne 28.2.2013)

	Rehuaineluokka	Pakollisesti ilmoitettavat ravintoaineet
1.	Nurmirehut ja korsirehut	Raakavalkuainen, jos > 10 %, Raakakuitu
2.	Viljanjyvät	
3.	Viljanjyvistä saatavat tuotteet ja sivutuotteet	Tärkkelys, jos > 20 % Raakavalkuainen, jos > 10 % Raakarasva, jos > 5 % Raakakuitu
4.	Öljykasvien siemenet ja hedelmät	
5.	Öljykasvien siemenistä ja hedelmistä saatavat tuotteet ja sivutuotteet	Raakavalkuainen, jos > 10 % Raakarasva, jos > 5 % Raakakuitu
6.	Palkokasvien siemenet	
7.	Palkokasvien siemenistä saatavat tuotteet ja sivutuotteet	Raakavalkuainen, jos > 10 %, Raakakuitu
8.	Juurimukulat ja juuret	
9.	Juurimukuloista ja juurista saatavat tuotteet ja sivutuotteet	Tärkkelys Raakakuitu Suolahappoon liukenematon tuhka, jos > 3,5 % ka:sta
10.	Juurikassokerin jalostuksen tuotteet ja sivutuotteet	Raakakuitu, jos > 15 % Sakkaroosina ilmaistu kokonaissokeripitoisuus Suolahappoon liukenematon tuhka, jos > 3,5 % ka:sta
11.	Ruokosokerin jalostuksen tuotteet ja sivutuotteet	Raakakuitu, jos > 15 % Sakkaroosina ilmaistu kokonaissokeripitoisuus
12.	Muut siemenet ja hedelmät, niistä saatavat tuotteet ja sivutuotteet lukuun ottamatta 2–7 kohdassa mainittuja tuotteita ja sivutuotteita	Raakavalkuainen, Raakakuitu Raakarasva, jos > 10 %
13.	Muut kasvit, niistä saatavat tuotteet ja sivutuotteet lukuun ottamatta 8–11 kohdassa mainittuja tuotteita ja sivutuotteita	Raakavalkuainen, jos > 10 %, Raakakuitu
14.	Maitoteollisuuden tuotteet ja sivutuotteet	Raakavalkuainen, kosteus, jos > 5 %, Laktoosi, jos > 10 %
15.	Maaeläimistä saatavat tuotteet ja sivutuotteet	Raakavalkuainen, jos > 10 % Raakarasva, jos > 5 % Kosteus, jos > 8 %
16.	Kalat, muut vesieläimet, niistä saatavat tuotteet ja sivutuotteet	Raakavalkuainen, jos > 10 % Raakarasva, jos > 5 % Kosteus, jos > 8 %
17.	Kivennäiset	Kalsium, Natrium, Fosfori, Muut käytetyt kivennäiset
18.	Muut	Raakavalkuainen, jos > 10 % Raakakuitu Raakarasva, jos > 10 % Tärkkelys, jos > 30 % Sakkaroosina ilmaistu kokonaissokeripitoisuus, jos > 10 % Suolahappoon liukenematon tuhka, jos > 3,5 % ka:sta

Liite 2. Rehuaineryhmät, jotka voidaan ilmoittaa yksittäisten rehuaineiden nimien sijasta lemmikkieläinten rehuseoksissa.

	Rehuaineryhmä	Määritelmä
1.	Liha- ja eläinperäiset tuotteet	Tuoreet tai asianmukaisesti säilötyt lämminverisistä maaeläimistä saatavat lihaiset osat sekä lämminveristen maaeläinten ruhojen tai ruhonosien käsittelyssä syntyvät valmisteet ja tuotteet.
2.	Maito ja maitovalmisteet	Tuoreet tai asianmukaisesti käsitellyt valmisteet ja niiden käsittelyssä syntyvät sivutuotteet.
3.	Munat ja munavalmisteet	Tuoreet tai asianmukaisesti käsitellyt munavalmisteet sekä niiden käsittelyssä syntyvät sivutuotteet.
4.	Rasvat ja öljyt	Eläin- ja kasvirasvat sekä -öljyt
5.	Hiivat	Tapetut ja kuivatut hiivasolut
6.	Kalat ja kalatuotteet	Tuoreet tai asianmukaisesti säilötyt kalat tai niiden osat sekä niiden käsittelyssä syntyvät sivutuotteet
7.	Vilja	Vilja jauhausasteesta riippumatta tai viljan tärkkelyspitoisesta endospermistä valmistetut tuotteet
8.	Kasvikset	Tuoreet tai asianmukaisesti säilötyt kasvikset ja palkokasvit
9.	Kasviperäiset tuotteet	Erytiesesti viljan, kasvien, palkokasvien ja öljykasvien siementen käsittelyssä syntyvät tuotteet
10.	Kasvivalkuuainevälikkeet	Kasviperäiset tuotteet, joissa valkuainen on prosessoimalla rikastettu vähintään 50 % raakavalkuuainesta kuiva-aineesta sisältäväksi välikkeeksi ja joiden valkuaisen rakennetta on voitu muuttaa.
11.	Kivennäiset	Eläinten rehuksi sopivat epäorgaaniset aineet
12.	Sokerit	Erilaiset sokerit
13.	Hedelmät	Tuoreet tai asianmukaisesti säilötyt hedelmät
14.	Pähkinät	Pähkinöiden sydämet
15.	Siemenet	Siemenet sellaisenaan tai karkeaksi murskattuna
16.	Merilevä	Tuore tai asianmukaisesti käsitelty merilevä
17.	Nilviäiset ja äyriäiset	Tuoreet tai asianmukaisesti säilötyt nilviäiset, äyriäiset, kuorelliset merieläimet sekä niiden käsittelyssä syntyvät sivutuotteet
18.	Hyönteiset	Hyönteiset ja niiden kehitysasteet
19.	Leipomotuotteet	Leivät, kakut, keksit ja makaronivalmisteet

Liite 3. Rehuseoksen ravintoainekoostumuksen merkitseminen

Ravintoaineet ja pitoisuudet	Täysrehu	Täydennysrehu kivennäiset	Täydennysrehu muut	
Raakavalkuainen Raakakuitu Raakarasva Tuhka	Kaikki eläimet paitsi muut lemmikkieläimet kuin kissat ja koirat		Kaikki eläimet paitsi muut lemmikkieläimet kuin kissat ja koirat	
Lysiini Metioniini	Siat ja siipikarja	Siat ja siipikarja	Siat ja siipikarja	
Kalsium Natrium Fosfori	Kaikki elintarviketuotantoeläimet	Kaikki eläimet	≥5 % aina ≥2 %	Kaikki elintarviketuotantoeläimet
Magnesium		Märehtijät	≥0,5 %	Märehtijät

Jos aminohapot, vitamiinit tai hivenaineet ilmoitetaan 'ravintoaineet ja pitoisuudet' –otsikon alla, on ilmoitettava niiden kokonaismäärä.

Jos energia-arvo tai valkuaisarvo ilmoitetaan, niistä on ilmoitettava EU-menetelmän mukainen arvo, jos sellainen on käytettävissä, tai siinä jäsenvaltiossa, jossa rehu saatetaan markkinoille, käytettävän virallisen kansallisen menetelmän mukainen arvo, jos sellainen on käytettävissä (vrt. ohjeen kohta 6, www.mtt.fi/rehutaulukot).

Liite 4. Sallitut poikkeamat rehuaineiden tai rehuseosten merkitystä koostumuksesta (Toleranssit)

Tämän liitteen arvot ovat asetuksen (EU) N:o 939/2010 mukaiset. Asetuksella muutettiin asetuksen (EY) N:o 767/2009 liitettä IV (tilanne 28.2.2013)

OSA A: Ravintoaineita koskevat poikkeamat

1) Tässä osassa vahvistetaan sallitut tekniset poikkeamat ja analyysipoikkeamat. Kun mittausepävarmuutta ja menettelytavoista johtuvaa vaihtelua koskevat analyysipoikkeamat on vahvistettu yhteisön tasolla, jäljempänä 2 kohdassa vahvistettuja arvoja tullaan muuttamaan niin, että ne kattavat vain tekniset poikkeamat.

2) Jos rehuaineen tai rehuseoksen koostumuksen todetaan eroavan ravintoaineiden merkinnässä ilmoitetuista määristä, noudatetaan seuraavia poikkeamia:

a) raakasva, raakavalkuainen ja tuhka:

- i) ± 3 prosenttia kokonaismassasta tai -tilavuudesta, kun ilmoitettu pitoisuus on vähintään 24 prosenttia;
- ii) $\pm 12,5$ prosenttia ilmoitetusta pitoisuudesta, kun ilmoitettu pitoisuus on alle 24 prosenttia mutta vähintään 8 prosenttia;
- iii) ± 1 prosentti kokonaismassasta tai -tilavuudesta, kun ilmoitettu pitoisuus on alle 8 prosenttia;

b) raakakuitu, sokeri ja tärkkelys:

- i) $\pm 3,5$ % kokonaismassasta tai -tilavuudesta, kun ilmoitettu pitoisuus on vähintään 20 %;
- ii) $\pm 17,5$ prosenttia ilmoitetusta pitoisuudesta, kun ilmoitettu pitoisuus on alle 20 prosenttia mutta vähintään 10 prosenttia;
- iii) $\pm 1,7$ prosenttia kokonaismassasta tai -tilavuudesta, kun ilmoitettu pitoisuus on alle 10 prosenttia;

c) kalsium, suolahappoon liukenematon tuhka, kokonaisfosfori, natrium, kalium ja magnesium:

- i) ± 1 % kokonaismassa tai tilavuus, kun ilmoitettu pitoisuus on vähintään 5 %;
- ii) ± 20 prosenttia ilmoitetusta pitoisuudesta, kun ilmoitettu pitoisuus on alle 5 prosenttia mutta vähintään 1 prosentti;
- iii) $\pm 0,2$ prosenttia kokonaismassasta tai -tilavuudesta, kun ilmoitettu pitoisuus on alle 1 prosenttia;

d) kosteus:

- i) ± 8 % ilmoitetusta pitoisuudesta, kun ilmoitettu pitoisuus on vähintään 12,5 %;
- ii) ± 1 prosentti kokonaismassasta tai -tilavuudesta, kun ilmoitettu pitoisuus on alle 12,5 prosenttia mutta vähintään 5 prosenttia;
- iii) ± 20 prosenttia ilmoitetusta pitoisuudesta, kun ilmoitettu pitoisuus on alle 5 prosenttia mutta vähintään 2 prosenttia;
- iv) $\pm 0,4$ prosenttia kokonaismassasta tai -tilavuudesta, kun ilmoitettu pitoisuus on alle 2 prosenttia;

e) energia-arvon ja valkuaisarvon osalta noudatetaan seuraavia sallittuja poikkeamia, jos sallittua poikkeamaa ei ole määritelty EU-menetelmän eikä sen jäsenvaltion, jossa rehu on saatettu markkinoille, virallisen kansallisen menetelmän mukaisesti: energia-arvo 5 prosenttia ja valkuaisarvo 10 prosenttia.

3) Poiketen siitä, mitä 2 kohdan a alakohdassa säädetään, lemmikkieläinten ruoassa olevan raakasvan sekä raakavalkuaisen osalta sallittu poikkeama on ± 2 % kokonaismassasta tai -tilavuudesta, jos ilmoitettu pitoisuus on alle 16 prosenttia.

4) Poiketen siitä, mitä 2 kohdassa säädetään, raakasvan, sokerin, tärkkelyksen, kalsiumin, natriumin, kaliumin, magnesiumin, energia-arvon ja valkuaisarvon osalta raja-arvon yläpuolella oleva sallittu poikkeama saa olla enintään kaksi kertaa suurempi kuin 2 ja 3 kohdassa vahvistettu sallittu poikkeama.

5) Poiketen siitä, mitä 2 kohdassa säädetään, suolahappoon liukenemattoman tuhkan sekä kosteuden sallitut poikkeamat koskevat ainoastaan raja-arvon yläpuolella olevia poikkeamia, sillä raja-arvon alapuolella oleville poikkeamille ei ole vahvistettu alinta sallittua poikkeamaa.

OSA B: Rehun lisäaineiden sallitut poikkeamat

1) Tässä osassa vahvistetaan ainoastaan sallitut tekniset poikkeamat. Niitä sovelletaan rehun lisäaineluettelossa ja ravintoaineluettelossa mainittuihin rehun lisäaineisiin.

Ravintoaineina lueteltujen rehun lisäaineiden osalta näitä sallittuja poikkeamia sovelletaan siihen kokonaisu-määrään, jonka valmistaja merkinnössään takaa rehun vähimmäissäilyvyysajan päätyttyä.

Kun todetaan, että rehun lisäaineen pitoisuus rehuaineessa tai rehuseoksessa on pienempi kuin ilmoitettu pitoisuus, sovelletaan seuraavia sallittuja poikkeamia ⁽¹⁾

- a) 10 prosenttia ilmoitetusta pitoisuudesta, jos ilmoitettu pitoisuus on vähintään 1 000 yksikköä;
- b) 100 yksikköä, jos ilmoitettu pitoisuus on alle 1 000 yksikköä mutta vähintään 500 yksikköä;
- c) 20 % ilmoitetusta pitoisuudesta, jos ilmoitettu pitoisuus on alle 500 yksikköä mutta vähintään 1 yksikköä;
- d) 0,2 yksikköä, jos ilmoitettu pitoisuus on alle 1 yksikköä mutta vähintään 0,5 yksikköä;
- e) 40 % ilmoitetusta pitoisuudesta, jos ilmoitettu pitoisuus on alle 0,5 yksikköä.

2) Jos rehun lisäaineen vähimmäis- ja/tai enimmäispitoisuus rehussa on vahvistettu kyseistä rehun lisäainetta koskevassa hyväksymissäädöksessä, edellä 1 kohdassa vahvistettuja sallittuja teknisiä poikkeamia sovelletaan tilanteen mukaan ainoastaan vähimmäispitoisuuden ylittäviin tai enimmäispitoisuuden alittaviin poikkeamiin.

3) Poikkeama ilmoitetusta pitoisuudesta saa olla enintään kolme kertaa suurempi kuin 1 kohdassa tarkoitettu sallittu poikkeama, kunhan 2 kohdassa tarkoitettua sallittua enimmäispitoisuutta ei ylitetä. Jos kuitenkin mikro-organismien ryhmään kuuluvien rehun lisäaineiden enimmäispitoisuus on vahvistettu kyseistä rehun lisäainetta koskevassa hyväksymissäädöksessä, siinä vahvistettua enimmäispitoisuutta pidetään suurimpana sallittuna pitoisuutena.”

(1) Tässä kohdassa 1 yksikkö on 1 mg, 1 000 IU, 1×10^9 PMY tai 100 entsyymin aktiivisuusyksikköä kyseistä rehun lisäainetta rehukiloa kohti, tarpeen mukaan.

Liite 5. Luettelo erityisravinnoksi tarkoitettujen rehujen käyttötarkoituksista (10.2.2015)

Erityinen ravitsemuksellinen tarkoitus	Tärkeimmät ravitsemukselliset ominaisuudet	Eläinlaji tai ryhmä	Merkinnöissä ilmoitettavat tiedot	Suosittelava käyttöaika	Muut tiedot
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Munuaistoiminnan tukeminen kroonisen munuaisten vajaatoiminnan yhteydessä ⁽¹⁾	Alhainen fosforipitoisuus ja alennettu valkuaispitoisuus; valkuainen kuitenkin korkealaatuista tai Fosforin imeytymisen vähentyminen lantaanikarbo-naattioktahydraattia lisäämällä	Koirat ja kissat Täysikasvuiset kissat	- Valkuaislähde (-lähteet) - Kalsium - Fosfori - Kalium - Natrium - Välttämättömien rasvahappojen pitoisuus (mikäli lisätty) Valkuaislähde (-lähteet) - Kalsium - Fosfori - Kalium - Natrium - Lantaanikarbonaattioktahydraatti - Välttämättömien rasvahappojen pitoisuus (mikäli lisätty)	Aluksi 6 kuukauteen asti ⁽²⁾ Aluksi 6 kuukauteen asti ⁽²⁾	Pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä oltava merkintä: "Suositellaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä tai ennen käyttöajan pidentämistä." Käyttöohjeessa on oltava merkintä: "Vettä oltava jatkuvasti saatavilla." Pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä oltava merkintä: "Suositellaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä tai ennen käyttöajan pidentämistä." Käyttöohjeessa on oltava merkintä: "Vettä oltava jatkuvasti saatavilla."
Struviittikivien liuottaminen ⁽³⁾	Virtsaa happamoivat ominaisuudet, alhainen magnesium-pitoisuus ja alennettu valkuaispitoisuus; valkuainen kuitenkin korkealaatuista Virtsaa happamoivat ominaisuudet ja alhainen magnesiumipitoisuus.	Koirat Kissat	- Valkuaislähde (-lähteet) - Kalsium - Fosfori - Natrium - Magnesium - Kalium - Kloridit - Rikki - Virtsaa happamoivat aineet - Kalsium - Fosfori - Natrium - Magnesium - Kalium - Kloridit - Rikki - Tauriinin kokonaispitoisuus - Virtsaa happamoivat aineet	5-12 viikkoa	Pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä oltava merkintä: "Suositellaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä." Käyttöohjeessa on oltava merkintä: "Vettä oltava jatkuvasti saatavilla."
Struviittikivien uusiutumisen ehkäiseminen ⁽³⁾	Virtsaa happamoivat ominaisuudet ja kohtalainen magnesiumipitoisuus	Koirat ja kissat	- Kalsium - Fosfori - Natrium - Magnesium - Kalium - Kloridit - Rikki - Virtsaa happamoivat aineet	6 kuukauteen asti	Pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä oltava merkintä: "Suositellaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä."
Uraattikivien muodostumisen vähentäminen	Alhainen puriini- ja valkuaispitoisuus; valkuainen kuitenkin korkealaatuista.	Koirat ja kissat	Valkuaislähde (-lähteet)	6 kuukauteen asti, mutta koko elinajan jatkuva käyttö pysyvissä virtsahapon aineenvaihdunnan häiriöissä. 6 kuukauteen asti	Pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä oltava merkintä: "Suositellaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä."

Oksalaattikivien muodostumisen vähentäminen	Alhainen kalsiumpitoisuus, alhainen D-vitamiinipitoisuus ja virtsaa alkalisoivat ominaisuudet	Koirat ja kissat	- Fosfori - Kalsium - Natrium - Magnesium - Kalium - Kloridit - Rikki - D-vitamiinin kokonaispitoisuus - Hydroksiprolini - Virtsaa alkalisoivat aineet		Pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä oltava merkintä: "Suositellaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä."
Kystiinikivien muodostumisen vähentäminen	Alhainen valkuaispitoisuus, kohtalainen rikki- ja virtsaa alkalisoivat ominaisuudet	Koirat ja kissat	- Rikkipitoisten aminohappojen kokonaispitoisuus - Natrium - Kalium - Kloridit - Rikki - Virtsaa alkalisoivat aineet	Aluksi 1 vuoden asti	Pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä oltava merkintä: "Suositellaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä tai ennen käyttöajan pidentämistä."
Valmistus- ja ravintoaineista johtuvien yliherkkyysoireiden vähentäminen ⁽⁴⁾	- Valikoidut valkuaislähteet (-lähteet) ja/tai - Valikoidut hiilihydraattilähteet (-lähteet)	Koirat ja kissat	- Valkuaislähte (-lähteet) - Välttämättömien rasvahappojen pitoisuus (mikäli lisätty) - Hiilihydraattilähde (-lähteet) - Välttämättömien rasvahappojen pitoisuus (mikäli lisätty)	3-8 viikkoa; jos yliherkkyyden oireet häviävät, tätä rehua voidaan käyttää jatkuvasti	-
Akuuttien suoliston imeytymishäiriöiden vähentäminen	Nostetut elektrolyyttipitoisuudet ja hyvin sulavat valmistusaineet	Koirat ja kissat	- Hyvin sulavat valmistusaineet ja niiden käsittely mikäli tarpeellista - Natrium - Kalium - Limaa muodostavien aineiden lähde (lähteet) (mikäli lisätty)	1-2 viikkoa	Pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä oltava merkintä: - "Akuutin ripulin ja siitä toipumisen aikana." - "Suositellaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä."
Ruuansulatushäiriöistä aiheutuvien haittojen vähentäminen ⁽⁵⁾	Hyvin sulavat valmistusaineet ja alhainen rasvapitoisuus	Koirat ja kissat	Hyvin sulavat valmistusaineet ja niiden käsittely mikäli tarpeellista	3-12 viikkoa, mutta koko elinajan jatkuva käyttö kroonisen haiman vajaatoiminnan yhteydessä	Pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä oltava merkintä: "Suositellaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä."
Sydämen toiminnan tukeminen kroonisen sydämen vajaatoiminnan yhteydessä	Alennettu natriumpitoisuus alle 2,6 g/kg täysrehua lemmikkieläinten ruuassa, kun kosteuspitoisuus on 12 %	Koirat ja kissat	- Natrium - Kalium - Magnesium	Aluksi 6 kuukauteen asti	Rehu on saatettava markkinoille täysrehuna. Merkinnöissä on ilmoitettava: "Suositellaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä ja käyttöajan pidentämistä."
Glukoosin saannin säätely (<i>Diabetes mellitus</i>)	Nopeasti glukoosia vapauttavien hiilihydraattien alhainen pitoisuus	Koirat ja kissat	- Hiilihydraattien lähde (lähteet) - Hiilihydraattien käsittely, mikäli tarpeellista - Tärkkelys - Sokerin kokonaispitoisuus - Fruktosi (mikäli lisätty) - Välttämättömien rasvahappojen pitoisuus (mikäli lisätty) - Lyhyt- ja keskipitkäketjuisten rasvahappojen lähde (lähteet) (mikäli lisätty)	Aluksi 6 kuukauteen asti	Pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä oltava merkintä: "Suositellaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä tai ennen käyttöajan pidentämistä."

Maksan toiminnan tukeminen kroonisen maksan vajaatoiminnan yhteydessä	<ul style="list-style-type: none"> - Korkealaatuinen valkuainen, kohtalainen valkuaispitoisuus, korkea välttämättömien rasva-happojen ja hyvin sulavien hiilihydraattien pitoisuus. - Korkealaatuinen valkuainen, kohtalainen valkuaispitoisuus ja korkea välttämättömien rasvahappojen pitoisuus 	<p>Koirat</p> <p>Kissat</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Valkuaislähde (-lähteet) - Välttämättömien rasvahappojen pitoisuus - Hyvin sulavat hiilihydraatit ja niiden käsittely mikäli tarpeellista - Natrium - Kuparin kokonaispitoisuus - Valkuaislähde (-lähteet) - Välttämättömien rasvahappojen pitoisuus - Natrium - Kuparin kokonaispitoisuus 	<p>Aluksi 6 kuukautta</p> <p>Aluksi 6 kuukautta</p>	<p>Pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä oltava merkintä: Suositellaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä tai käyttöajan pidentämistä. Käyttöohjeessa on oltava maininta: "Vettä oltava jatkuvasti saatavilla"</p> <p>Pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä oltava merkintä: Suositellaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä tai käyttöajan pidentämistä. Käyttöohjeessa on oltava maininta: "Vettä oltava jatkuvasti saatavilla"</p>
Rasva-aineenvaihdunnan säätely hyper-lipidemian (veren runsasrasvaisuuden) yhteydessä	Alhainen rasvapitoisuus ja korkea välttämättömien rasvahappojen pitoisuus	Koirat ja kissat	- Välttämättömien rasvahappojen pitoisuus - n-3 -rasvahappojen pitoisuus (mikäli lisätty)	Aluksi 2 kuukauteen asti	Pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä oltava merkintä: Suositellaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä tai käyttöajan pidentämistä.
Rehun jodipitoisuuden alentaminen kilpirauhasen liikatoiminnan tapauksessa	Alennettu jodipitoisuus: enintään 0,26 mg/kg täysrehua lemmikkieläinten ruuassa, kun kosteuspitoisuus on 12 %	Kissat	Jodin kokonaispitoisuus	Aluksi enintään 3 kuukautta	Rehu on saatettava markkinoille täysrehuna. Merkinnässä on ilmoitettava: "Suositellaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä tai käyttöajan pidentämistä."
Kuparin maksaan kertymisen vähentäminen	Alhainen kuparipitoisuus: enintään 8,8 mg/kg täysrehua lemmikkieläinten ruuassa, kun kosteuspitoisuus on 12 %	Koirat	Kuparin kokonaismäärä	Aluksi enintään 6 kk	Rehu on saatettava markkinoille täysrehuna. Merkinnässä on ilmoitettava: "Suositellaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä ja käyttöajan pidentämistä."
Ylipainon vähentäminen	Alhainen energiapitoisuus	Koirat ja kissat	Energia-arvo	Kunnes tavoiteltu elopaino saavutetaan	Käyttöohjeessa on suositeltava sopivaa päiväannosta
Kuntoutuminen/vahvistaminen ravinnon avulla, toipuminen ⁽⁶⁾	<p>Korkea energiapitoisuus, suuria määriä välttämättömiä ravintoaineita ja hyvin sulavia valmistusaineita</p> <p>Enterococcus faecium DSM 10663/NCMB 10415 (E1707) Täydennysrehu saa sisältää funktionaaliseen ryhmään "suolistoflooran stabiloimiseen tarkoitettuja aineita" kuuluvia lisäaineita pitoisuutena, joka on suurempi kuin 100-keratinen vahvistettu enimmäispitoisuus täysrehussa.</p>	<p>Koirat ja kissat</p> <p>Koirat</p>	<p>- Hyvin sulavat valmistusaineet sekä tarvittaessa niiden käsittely</p> <p>- Energia-arvo</p> <p>- n-3 ja n-6 – rasvahappojen pitoisuudet (mikäli lisätty)</p> <p>Suolistoflooran stabiloimiseen tarkoitettua aineen nimi ja lisätty määrä</p>	<p>Kunnes kuntoutuminen saavutetaan</p> <p>10-15 päivää</p>	<p>Jos rehu on nimenomaan tarkoitettu letkuruokintaan, merkinnässä on ilmoitettava: "Annetaan eläinlääkärin valvonnassa"</p> <p>Rehun käyttöohjeella on varmistettava, että suolistoflooran stabiloimiseen tarkoitettua aineen lakisäateistä enimmäispitoisuutta täysrehussa noudatetaan. Merkinnässä on ilmoitettava: "Suositetaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä ja käyttöajan pidentämistä."</p>
Ihon toiminnan tukeminen ihotautien ja liiallisen karvanlähden yhteydessä	Välttämättömien rasvahappojen korkea pitoisuus	Koirat ja kissat	Välttämättömien rasvahappojen pitoisuus	2 kuukauteen asti	Pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä oltava merkintä: "Suositellaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä"

<p>Nivelten aineenvaihdunnan tukeminen nivelrikon yhteydessä</p>	<p>Koirat: Kuiva-aineessa kaikkien omega-3-rasvahappojen vähimmäispitoisuus 3,3 % ja eikosa-pentaenihapon (EPA) vähimmäispitoisuus 0,38%. Riittävä E-vitamiinipitoisuus</p> <p>Kissat: Kuiva-aineessa kaikkien omega-3-rasvahappojen vähimmäispitoisuus 1,2 % ja dokosaheksaenihapon (DHA) vähimmäispitoisuus 0,28% Nostettu metioniini- ja mangaanipitoisuus Riittävä E-vitamiinipitoisuus</p>	<p>Koirat ja kissat</p>	<p>Koirat: - Omega-3-rasvahappojen kokonaispitoisuus - EPA:n kokonaispitoisuus - E-vitamiinin kokonaispitoisuus</p> <p>Kissat: - Omega-3-rasvahappojen kokonaispitoisuus - DHA:n kokonaispitoisuus - Metioniinin kokonaispitoisuus - Mangaanin kokonaispitoisuus - E-vitamiinin kokonaispitoisuus</p>	<p>Aluksi enintään 3 kuukautta</p>	<p>Suosittellaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä tai käyttöajan pidentämistä.</p>
<p>Poikimahalvausriskin vähentäminen</p>	<p>- Alhainen kalsiumpitoisuus</p> <p>ja/tai</p> <p>- Alhainen kationi/anionisuhde</p> <p>tai</p> <p>- Korkea zeoliittipitoisuus (synteettinen natriumalumiinisilikaatti)</p> <p>tai</p> <p>Korkea kalsiumpitoisuus helposti käytettävissä olevien kalsiumsuolojen muodossa</p>	<p>Lypsylehämät</p>	<p>- Kalsium - Fosfori - Magnesium</p> <p>- Kalsium - Fosfori - Natrium - Kalium - Kloridit - Rikki</p> <p>Synteettisen natriumalumiinisilikaatin pitoisuus</p> <p>Kalsiumin kokonaispitoisuus, lähteet ja vastaava kalsiumin määrä</p>	<p>1-4 viikkoa ennen poikimista</p> <p>1-4 viikkoa ennen poikimista</p> <p>2 viikkoa ennen poikimista</p> <p>Aloitetaan poikimisen ensimerkeistä ja jatketaan kaksi päivää poikimisen jälkeen</p>	<p>Käyttöohjeessa oltava maininta: "Käyttö lopetettava poikimisen jälkeen."</p> <p>Käyttöohjeessa oltava maininta: "Käyttö lopetettava poikimisen jälkeen."</p> <p>Käyttöohjeessa oltava maininnat: "Rehujen määrää on rajoitettava, jotta varmistetaan, että natriumalumiinisilikaatin päivittäinen saanti eläintä kohden ei ylitä 500 grammaa" "Käyttö lopetettava poikimisen jälkeen"</p> <p>Pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä oltava maininnat: - käyttöohjeet eli antokertojen määrä ja käyttöaika ennen ja jälkeen poikimisen - teksti "Suositetaan eläinravitsemuksen asiantuntijan lausunnon pyytämistä ennen käyttöä"</p>
<p>Ketoosiriskin vähentäminen ⁽⁷⁾, ⁽⁸⁾</p>	<p>Glukogeenisiä energialähteitä sisältävät valmistusaineet</p>	<p>Lypsylehämät ja uuhet</p>	<p>- Glukogeenisiä energialähteitä sisältävät valmistusaineet - Propaani-1,2-dioli (jos lisätty glukosin esiasteeksi) - Glyseroli (jos lisätty glukosin esiasteeksi)</p>	<p>3-6 viikkoa poikimisen jälkeen ⁽⁹⁾ Viimeisten 6 viikon ajan ennen karitsoimista ja 3 ensimmäistä viikkoa karitsoimisen jälkeen ⁽¹⁰⁾</p>	
<p>Laidunhalvausriskin vähentäminen (hypomagnesaemia)</p>	<p>Korkea magnesiumipitoisuus, helposti käytettäviä hiilihydraatteja, kohtalainen valkuaispitoisuus ja alhainen kaliumpitoisuus</p>	<p>Märehtijät</p>	<p>- Tärkkelys - Sokerin kokonaispitoisuus - Magnesium - Natrium - Kalium</p>	<p>3-10 viikkoa nopean ruohonkasvun aikana</p>	<p>Käyttöohjeessa on annettava tietoja tasapainoisesta päiväannoksesta, mukaan lukien kuitulähteet ja helposti käytettävän energian lähteet.</p>

Asidoosiriskin vähentäminen	Helposti fermentoituvien hiilihydraattien alhainen pitoisuus ja korkea puskurointikyky	Märehtijät	- Tärkkelys - Sokerin kokonaispitoisuus	Enintään 2 kuukautta ⁽¹¹⁾	Lampaiden rehujen osalta pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä oltava merkintä: "Erityisesti imettäville uuhille." Käyttöohjeessa on annettava tietoja tasapainoisesta päiväannoksesta, mukaan lukien kuitulähteet ja helposti käytettävän energian lähteet. Lypsylehmien rehujen osalta pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä oltava merkintä: "Erityisesti korkeatuottoisille lehmillä." Lihotettaville märehijöille tarkoitettujen rehujen osalta pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä oltava merkintä: "Erityisesti voimaperäisesti ruokittaville" ⁽¹²⁾
Vitamiinien ja/tai hivenaineiden pitkäaikainen antaminen laiduneläimille	Korkea pitoisuus hivenaineita ja/tai vitamiineja, provitamiineja ja kemiallisesti tarkkaan määritettyjä aineita, joilla on samankaltainen vaikutus. Täydennysrehu saa sisältää lisäaineita pitoisuutena, joka on suurempi kuin 100-kertainen vahvistettu enimmäispitoisuus täysrehussa.	Märehtijät, joilla on toimiva pötsi	Kunakin lisätyn hivenaineen, vitamiinin, provitamiinin ja kemiallisesti tarkkaan määritellyn aineen, jolla on samankaltainen vaikutus, nimi ja kokonaispitoisuus. Kunakin hivenaineen ja/tai vitamiinin päivittäin liukeneva määrä, jos annetaan boluksena. Hivenaineen tai vitamiinin jatkuvan liukenemisen enimmäisaika, jos käytetään boluksena.	Enintään 12 kuukautta	Antaminen boluksena on sallittu. Bolus saa sisältää enintään 20 % rautaa reagoimattomassa ei-biohyödynnettävässä muodossa sen ominaispainon lisäämiseksi. Rehun merkinnässä on ilmoitettava: "Boluksen sisältämien lisäaineiden, joille on vahvistettu enimmäispitoisuus, samanaikaisista antamista muista lähteistä, on tapauksen mukaan vältettävä. Ennen käyttöä suositetaan eläinlääkärin tai ravitsemusasiantuntijan lausunnon pyytämistä 1) hivenainetasapainosta päiväannoksessa; 2) lauman hivenainetilasta. Bolus sisältää x % reagoimattomaa rautaa sen ominaispainon lisäämiseksi, jos tarpeen."
Riittämättömien rautavarojen täydentäminen syntymän jälkeen	Korkea pitoisuus rautayhdisteitä, joka on sallittu funktionaalisessa ryhmässä "hivenaineyhdisteet" luokassa "ravitsemukselliset lisäaineet", asetuksen (EY) N:o 1831/2003 liitteen I mukaisesti. Täydennysrehu voi sisältää rautaa pitoisuutena, joka on suurempi kuin 100-kertainen vahvistettu enimmäispitoisuus täysrehussa.	Imevät porsaajat ja vasikat	Raudan kokonaispitoisuus	Enintään 3 viikkoa syntymän jälkeen	Rehun käyttöohjeella on varmistettava, että raudan lakisäätteistä enimmäispitoisuutta täysrehussa noudatetaan.
Kavioiden, sorkkien ja nahan uudistumisen edistäminen	Korkea sinkkipitoisuus. Täydennysrehu voi sisältää sinkkiä pitoisuutena, joka on suurempi kuin	Hevoset, märehijät ja siat	Seuraavien kokonaispitoisuus: sinkki ja metioniini	Enintään 8 viikkoa	Rehun käyttöohjeella on varmistettava, että sinkin lakisäätteistä enimmäispitoisuutta täysrehussa noudatetaan.

Ummetusriskin vähentäminen	aineet" kuuluvia lisäaineita pitoisuutena, joka on suurempi kuin 100-kertainen vahvistettu enimmäispitoisuus täysrehussa.				
Rasvamaksaoireyhtymän riskin korjaaminen	Suoliston toimintaa lisäävät valmistusaineet	Emakot	Suoliston toimintaa lisäävät valmistusaineet	10-14 päivää ennen porsimista ja 10-14 päivää sen jälkeen	
Imeytymishäiriöistä aiheutuvien haittojen korjaaminen	Alhainen energiasisältö ja korkea muuntokelpoisen energian osuus, joka on peräisin runsaasti monitydyttymättömiä rasvahappoja sisältävistä rasvoista	Munivat kanat	- Energiasisältö (EY-menettelmän mukaan laskettuna) - Rasvoista peräisin olevan muunto-kelpoisen energian prosenttiosuus - Monitydyttymättömien rasvahappojen pitoisuus	12 viikkoon asti	
Kroonisen ohutsuolen vajaatoiminnan korjaaminen	Alhainen tyydyttyneiden rasvahappojen pitoisuus ja korkea rasvaliukoisten vitamiinien pitoisuus	Siipikarja, lukuun ottamatta hanhia ja kyyhkyjä	- Tyydyttyneiden rasvahappojen prosenttiosuus rasvahappojen kokonaispitoisuudesta - A-vitamiinin kokonaispitoisuus - D-vitamiinin kokonaispitoisuus - E-vitamiinin kokonaispitoisuus - K-vitamiinin kokonaispitoisuus	Ensimmäisten 2 viikon ajan kuoriutumisen jälkeen	
Kroonisen ohutsuolen vajaatoiminnan korjaaminen	Ennen umpisuolta hyvin sulavat hiilihydraatit, valkuainen ja rasva	Hevoseläimet ⁽¹³⁾	Hyvin sulavien valmistusaineiden, hiilihydraattien, valkuaisen rasvan lähteet sekä tarvittaessa niiden käsittely	Aluksi 6 kuukauteen asti	Käyttöohjeessa on annettava tietoa missä tilanteissa tämän rehun käyttö on aiheellista ja tavasta, miten sitä pitää antaa, kuten monta pientä rehuannosta päivässä. Pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä oltava merkintä: "Suositellaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä tai käyttöajan jatkamista."
Kroonisten paksusuolen toimintahäiriöiden korjaaminen	Hyvin sulavat kuidut	Hevoseläimet	- Kuitulähde (-lähteet) - n-3-rasvahappopitoisuus (mikäli lisätty)	Aluksi 6 kuukauteen asti	Käyttöohjeessa on annettava tietoa missä tilanteissa tämän rehun käyttö on aiheellista ja tavasta, miten sitä pitää antaa. Pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä oltava merkintä: "Suositellaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä tai käyttöajan jatkamista."
Stressireaktioiden lieventäminen	Hyvin sulavat valmistusaineet	Hevoseläimet	- Magnesium - Hyvin sulavat valmistusaineet sekä tarvittaessa niiden käsittely - n-3-rasvahappopitoisuus	2-4 viikkoa	Käyttöohjeessa on annettava tietoa missä tilanteissa tämän rehun käyttö on aiheellista ja tavasta, miten sitä pitää antaa.
Elektrolyyttitasapainon korjaaminen runsaan hikoilun seurauksena	Pääosin elektrolyyttejä ja hyvin imeytyviä hiilihydraatteina	Hevoseläimet	- Kalsium - Natrium - Magnesium - Kalium - Kloridit - Glukoosi	1-3 päivää	Käyttöohjeessa on annettava tietoa missä tilanteissa tämän rehun käyttö on aiheellista ja tavasta, miten sitä pitää antaa. Jos rehu vastaa merkittävää osuutta päivänannoksesta, on neuvontaa annettava riskeis-

Urheilusuoritukseen valmistautumisen ja siitä palautumisen tukeminen	Korkea seleenipitoisuus ja vähintään 50 mg E-vitamiinia / kg täysrehua, kun kosteuspitoisuus on 12 %. Täydennysrehu voi sisältää seleenin yhdisteitä pitoisuutena, joka on suurempi kuin 100-kertainen vahvistettu enimmäispitoisuus täysrehussa	Hevoseläimet	Seuraavien kokonaispitoisuus: E-vitamiini ja seleeni	Enintään 8 viikkoa ennen urheilusuoritusta – enintään 4 viikkoa urheilusuorituksen jälkeen	tä, joita ruokinnan äkilliset muutokset aiheuttavat. Merkintä käyttöohjeissa: "Vettä oltava jatkuvasti saatavilla Rehun käyttöohjeella on varmistettava, että seleenin lakisäätteistä enimmäispitoisuutta täysrehussa noudatetaan.
Vahvistaminen/Kuntoutuminen ravinnon avulla, toipuminen	Suuria määriä välttämättömiä ravintoaineita ja hyvin sulavia valmistusaineita	Hevoseläimet	- Hyvin sulavat valmistusaineet sekä tarvittaessa niiden käsittely - n-3- ja n-6-rasvahappopitoisuus (mikäli lisätty)	Kunnes kuntoutuminen saavutetaan	Käyttöohjeessa on annettava tietoa missä tilanteissa tämän rehun käyttö on aiheellista ja tavasta, miten sitä pitää antaa. Jos rehu on nimenomaan tarkoitettu letkuruokintaan tai muuten avustavaan ruokintaan, merkintä pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä: "Hoito eläinlääkärin valvonnan alaisena."
	"Täydennysrehu voi sisältää bakteeria <i>Enterococcus faecium</i> DSM 10663/NCIMB 10415 pitoisuutena, joka on suurempi kuin 100-kertainen vahvistettu enimmäispitoisuus täysrehussa.	Koirat	<i>Enterococcus faecium</i> DSM 10663/NCIMB 10415 mukaan luettuna lisätty määrä	10-15 päivää	—Rehun käyttöohjeilla on varmistettava, että suolistoflooran stabiilimiseen tarkoitettujen aineen/mikro-organismin lakisäätteistä enimmäispitoisuutta täysrehussa noudatetaan. — Merkinnässä on ilmoitettava: "Suositetaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä ja käyttöajan pidentämistä."
Maksan toiminnan tukeminen kroonisen maksan vajaatoiminnan yhteydessä	Alhainen määrä hyvälaatuista valkuaista ja hyvin sulavia hiilihydraatteja	Hevoseläimet	- Valkuais- ja kuitulähteet - Hyvin sulavat hiilihydraatit sekä tarvittaessa niiden käsittely - metioniini - koliini - n-3-rasvahappopitoisuus (mikäli lisätty)	Aluksi 6 kuukauteen asti	Käyttöohjeessa on annettava tietoa missä tilanteissa tämän rehun käyttö on aiheellista ja tavasta, miten sitä pitää antaa. Pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä oltava merkintä: "Suositellaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä tai käyttöajan jatkamista."
Munuaisten toiminnan tukeminen kroonisen munuaisten vajaatoiminnan yhteydessä ¹⁴	Alhainen määrä hyvälaatuista valkuaista ja alhainen fosforipitoisuus	Hevoseläimet	- Valkuaislähteet - Kalsium - Fosfori - Kalium - Magnesium - Natrium	Aluksi 6 kuukauteen asti	Pakkauksessa, säiliössä tai etiketissä oltava merkintä: "Suositellaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä tai käyttöajan jatkamista" Merkintä käyttöohjeissa: "Vettä oltava jatkuvasti saatavilla"
	Korkealaatuiset proteiinit ja alennettu fosforipitoisuus enintään 5 g/kg täysrehua lemmikkieläinten ruuassa, kun kosteuspitoisuus on 12 %, ja	Koirat	-Prpteiinin lähde/lähteet -Kalsium -Fosfori -Kalium -Natrium -Välttämättömien rasva-	Aluksi enintään 6 kk ¹⁵	Rehu on saatettava markkinoille täysrehuna. Suositeltu proteiinien sulaavuus: vähintään 85 %. Merkinnöissä on ilmoitettava: "Suositetaan eläinlääkä-

	<p>raakaproteiinipitoisuus enintään 220 g/ kg täysrehua lemmikkieläinten ruuassa, kun kosteuspitoisuus on 12 % tai</p> <p>Fosforin imeytymisen vähentymisen lantaanikarbonaatti-okrahydraattia lisäämällä</p>	Täysikasvuiset koirat	<p>happojen pitoisuus (jos lisätty)</p> <p>-Prpteiinin lähde/lähteet -Kalsium -Fosfori -Kalium -Natrium -Välttämättömien rasvahappojen pitoisuus (jos lisätty) -Lantaanikarbonaatti-okrahydraatti</p>	Aluksi enintään 6 kk ¹⁵	<p>rin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä ja käyttöajan pidentämistä.” Käyttöohjeessa on oltava seuraava merkintä: ”Vettä on oltava jatkuvasti saatavilla.”</p> <p>Merkinnöissä on ilmoitettava: ”Suositetaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä ja käyttöajan pidentämistä.” Käyttöohjeessa on oltava seuraava merkintä: ”Vettä on oltava jatkuvasti saatavilla.”</p>
	<p>Korkealaatuiset proteiinit ja alennettu fosforipitoisuus enintään 6,2 g/kg täysrehua lemmikkieläinten ruuassa, kun kosteuspitoisuus on 12 %, ja raakaproteiinipitoisuus enintään 320 g/ kg täysrehua lemmikkieläinten ruuassa, kun kosteuspitoisuus on 12 % tai</p> <p>Fosforin imeytymisen vähentymisen lantaanikarbonaatti-okrahydraattia lisäämällä</p>	Kissat	<p>Prpteiinin lähde/lähteet -Kalsium -Fosfori -Kalium -Natrium -Välttämättömien rasvahappojen pitoisuus (jos lisätty)</p>	Aluksi enintään 6 kk ¹⁵	<p>Rehu on saatettava markkinoille täysrehuna. Suositeltu proteiinien sulavuus: vähintään 85 %. Merkinnöissä on ilmoitettava: ”Suositetaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä ja käyttöajan pidentämistä.” Käyttöohjeessa on oltava seuraava merkintä: ”Vettä on oltava jatkuvasti saatavilla.”</p>
	<p>Fosforin imeytymisen vähentymisen lantaanikarbonaatti-okrahydraattia lisäämällä</p>	Täysikasvuiset kissat	<p>Prpteiinin lähde/lähteet -Kalsium -Fosfori -Kalium -Natrium -Välttämättömien rasvahappojen pitoisuus (jos lisätty)</p>	Aluksi enintään 6 kk ¹⁵	<p>Merkinnöissä on ilmoitettava: ”Suositetaan eläinlääkärin lausunnon pyytämistä ennen käyttöä ja käyttöajan pidentämistä.” Käyttöohjeessa on oltava seuraava merkintä: ”Vettä on oltava jatkuvasti saatavilla.”</p>

(1) Valmistaja voi, mikäli tarpeellista, suositaa tuotteen käyttöä myös tilapäisen munuaisten vajaatoiminnan yhteydessä.

(2) Jos rehua suositellaan käytettäväksi tilapäisen munuaisten vajaatoiminnan yhteydessä, suositeltava käyttöaika on oltava 2-4 viikkoa.

(3) Kissanruokien osalta erityistä ravitsemuksellista tarkoitusta voidaan täydentää maininnalla "Kissan alempien virtsateiden infektoihin" tai "Kissan virtsakivitautiin (FUS)"

(4) Jos rehua suositellaan tiettyyn yliherkkyytilaan, "valmistus- ja ravintoaineet" voidaan korvata viittaamalla kyseiseen tilaan.

(5) Valmistaja voi täydentää erityistä ravitsemuksellista tarkoitusta maininnalla "Haiman avoerityksen vajaatoimintaan".

(6) Kissanrehujen osalta valmistaja voi täydentää erityistä tarkoitusta viittaamalla "Kissan maksan rasvoittumiseen"

(7) Ilmaisuu "ketoosi" voidaan korvata ilmaisulla "asetonitauti".

(8) Valmistaja voi suositella rehun käyttöä myös ketoosin uusiutumiseen.

(9) Lypsylehmille tarkoitettujen rehujen osalta.

(10) Uuhille tarkoitettujen rehujen osalta.

(11) Lypsylehmille tarkoitettujen rehujen osalta: "Enintään 2 kuukauden ajan maidonerityksen alkamisesta lukien."

(12) Kyseinen märehijäryhmä on täsmennettävä

(13) Jos rehu on nimenomaan tarkoitettu hyvin vastaamaan vanhoja eläimiä koskevia erityisedellytyksiä (hyvin sulavat valmistusaineet), eläinlajia tai -ryhmää koskevaa kohtaa on täydennettävä viittauksella 'vanhoihin eläimiin'.

(14) Valmistaja voi tarvittaessa suositaa tuotteen käyttöä myös tilapäisen munuaisten vajaatoiminnan yhteydessä

(15) Jos rehua suositetaan käytettäväksi tilapäisen munuaisten vajaatoiminnan yhteydessä, suositeltavan käyttöajan on oltava 2-4 vk.

Liite 6. Aineet, joiden markkinoille saattaminen ja käyttö eläinten ravinnoksi on kielletty
(viite: asetus (EY) N:o 767/2009 liite III; tilanne 28.2.2013)

Luku 1: Kielletyt aineet

- 1) Ulosteeet, virtsa sekä ruoansulatuskanavan sisältö, joka on saatu ruoansulatuskanavan tyhjennyksen tai poiston yhteydessä sille suoritettusta käsittelystä tai sekoittamisesta riippumatta;
- 2) parkkiaineilla käsitellyt vuodat ja niiden jätteet;
- 3) siemenet ja muu kasvien lisäysaineisto, jotka on sadonkorjuun jälkeen käsitelty kasvinsuojeluaineilla aiottua tarkoitusta (lisäystä) varten, sekä niistä peräisin olevat sivutuotteet;
- 4) puu mukaan lukien sahanpuru ja muut puusta peräisin olevat tuotteet, jotka on käsitelty puunsuoja-aineilla, jotka määritellään biosidituotteiden markkinoille saattamisesta 16 päivänä helmikuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/8/EY⁽¹⁾ liitteessä V;
- 5) yhdyskunta-, talous- ja teollisuusjätevesien, sellaisina kuin ne määritellään yhdyskuntajätevesistä 21 päivänä toukokuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/271/ETY (*) 2 artiklassa, käsittelyn kaikki eri vaiheissa muodostuvat jätteet, riippumatta niiden jatkokäsittelystä tai jätevesien (**) alkuperästä;
- 6) kiinteät yhdyskuntajätteet (***), kuten kotitalousjätteet;
- 7) maatalouselintarvikeellisuuden tuotteiden käytöstä peräisin olevat pakkaukset ja pakkausten osat.
- 8) *n*-alkaaneilla kasvatetuista *Candida*-hiivoista saatavat valkuaistuotteet

(1) EYVL L 123, 24.4.1998, s. 1

(*) EYVL L 135, 30.5.1991, s. 40.

(**) Termillä 'jätevesi' ei tarkoiteta 'prosessivettä' eli itsenäisistä, elintarvike- tai rehuteollisuuden integroiduista johdoista peräisin olevaa vettä; näihin johtoihin johdettavan veden on oltava terveellistä ja puhdasta vettä siten kuin ihmisten käyttöön tarkoitettun veden laadusta 3 päivänä marraskuuta 1998 annetun neuvoston direktiivin 98/83/EY (EYVL L 330, 5.12.1998, s. 32) 4 artiklassa säädetään, jotta sitä voi käyttää eläinten ravinnoksi. Kalateollisuudessa kyseisiin johtoihin voidaan johtaa myös puhdasta merivettä sellaisena kuin se määritellään elintarvikehygieniasta 29 päivänä huhtikuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 852/2004 (EUVL L 139, 30.4.2004, s. 1) 2 artiklassa. Prosessivettä saa käyttää eläinten ravinnoksi ainoastaan, kun se kuljettaa rehu- tai elintarvikeaineita ja kun se on teknisesti vapaa puhdistusaineista, desinfiointiaineista ja muista aineista, joita ei ole hyväksytty rehulainsäädännössä.

(***) Termillä 'kiinteät yhdyskuntajätteet' ei tarkoiteta asetuksen (EY) N:o 1774/2002 määritelmän mukaista ruokajätettä."

Liite 7. Rehun lisäaineet, jotka on ilmoitettava elintarviketuotantoeläinten rehuaineiden ja rehuseosten merkinnöissä otsikon lisäaineet alla (viite: asetus (EY) N:o 767/2009 liite VI; tilanne 28.2.2013)

1. Lisäaineet, joilla on vahvistettu enimmäispitoisuus rehussa mille tahansa kohde-eläinlajille (ks. taulukko; tilanne 28.2.2013)
2. Kaikki lisäaineet, jotka kuuluvat luokkiin
 - a) eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet (lisäaineluokka 4, funktionaaliset ryhmät a, b, c ja d)
 - b) kokkidiostaatit ja histomonostaatit (lisäaineluokka 5)
3. Lisäaineet, jotka kuuluvat ryhmään 3d urea ja sen johdannaiset

Lisäaineen tunnistenumero	Lisäaine	Eläinlaji tai -ryhmä, joille hyväksytty ja joille asetettu rehun lisäaineen enimmäispitoisuus
	1 a Säilöntäaineet	
E 222	Natriumbisulfiitti	Koirat, kissat
E 223	Natriummetabisulfiitti	Koirat, kissat
E 250	Natriumnitriitti	Koirat, kissat
E 285	Metyylipropionihappo	Märehtijät (pötsitoiminnan alussa)
1a700	Valmiste, mikä koostuu: Natriumbentsoaatti 140 g/kg Propionihappo 370 g/kg Natriumpropionaatti 110 g/kg	Siat Siipikarja Naudat Lampaat Vuohet Kanit Hevoset
	1 b Hapettumisen estoaineet	
E 310	Propyyliigallaatti	Kaikki eläinlajit ja -ryhmät
E 311	Oktyyliigallaatti	Kaikki eläinlajit ja -ryhmät
E 312	Dodekyyliigallaatti	Kaikki eläinlajit ja -ryhmät
E 320	Butyylihydroksianisoli (BHA)	Kaikki eläinlajit ja -ryhmät
E 321	Butyylihydroksitolueeni (BHT)	Kaikki eläinlajit
E 324	Etoksikiini	Kaikki eläinlajit ja -ryhmät
	1 c, d, e, f Emulgointi-, stabilointi-, sakeuttamis- ja hyytelöimisaineet	
E 432	Polyoksietyleeni-(20)sorbitaanimono-lauraatti	Kaikki eläinlajit ja -ryhmät
E 433	Polyoksietyleeni-(20)sorbitaanimono-oleaatti	Kaikki eläinlajit ja -ryhmät
E 434	Polyoksietyleeni-(20)sorbitaanimono- palmitaatti	Kaikki eläinlajit ja -ryhmät
E 435	Polyoksietyleeni-(20)sorbitaanimono- stearaatti	Kaikki eläinlajit ja -ryhmät
E 436	Polyoksietyleeni-(20)sorbitaanitri-stearaatti	Kaikki eläinlajit ja -ryhmät
E 450b(i)	Pentanatriumtrifosfaatti	Koirat, kissat
E 487	Soijaöljyn rasvahappojen polyetyleeniglykoliesterit	Vasikat
E 488	Talin rasvahappojen polyoksietyloitu glyseridi	Vasikat
E 489	Öljy- ja palmitiinihappoja pelkistämällä saatujen alkoholien ja polyglyserolin muodostama eetteri	Vasikat
E 496	Polyetyleeniglykoli 6 000	Kaikki eläinlajit ja -ryhmät
E 497	Polyoksipropyleeni- polyoksietyleenipolymeerit (m.p. 6 800-9 000)	Kaikki eläinlajit ja -ryhmät
E 499	Kassiakumi	Koirat ja kissat

Lisäaineen tunnistenumero	Lisäaine	Eläinlaji tai -ryhmä, joille hyväksytty ja joille asetettu rehun lisäaineen enimmäispitoisuus
	1 e, g, i Sidonta-aineet, paakkuuntumisen-estoaineet ja sakeuttamisaineet	
E 516	Kalsiumsulfaatti, dihydraatti	Kaikki eläinlajit ja -ryhmät
E 535	Natriumferrosyanidi	Kaikki eläinlajit tai -ryhmät Enimmäispitoisuus: 80 mg/kg NaCl
E 536	Kaliumferrosyanidi	Kaikki eläinlajit tai -ryhmät Enimmäispitoisuus: 80 mg/kg NaCl
E 558	Bentoniitti/montmorilloniitti	Kaikki eläinlajit ja -ryhmät
E 562	Sepioliitti	Kaikki eläinlajit ja -ryhmät
E 563	Sepioliittisavi	Kaikki eläinlajit ja -ryhmät
E 566	Natrolitiitti-fonoliitti	Kaikki eläinlajit ja -ryhmät
E 567	Tuliperäinen klinoptiloliitti	Siat, kaniinit, siipikarja
E 568	Sedimenttiperäinen klinoptiloliitti	Lihasiat, broilerit, lihakalkkunat, naudat, lohi
E 598	Synteettiset kalsium- aluminaatit	Siipikarja, kaniinit, siat Lypsylehmät, lihanaudat, vasikat, karitsat ja kilit
	1 j Happamuudensäätöaineet	
E 210	Bentsoehappo	Lihasiat
1j514ii	Natriumbisulfaatti	Lemmikkieläimet ja muut kuin elintarviketuotantoon käytettävät eläimet
	1 h Aineet, joilla ehkäistään radionuklidikontaminaatiota	
	1. Radioaktiivista cesiumia (¹³⁷ Cs ja ¹³⁴ Cs) sitovat aineet	
1.1	Ammoniumrauta(III)- heksasyanoferraatti(II)	Märehtijät (kotieläiminä pidettävät ja luonnonvaraiset) Vasikat, jotka eivät ole alkaneet märehtiä Karitsat, jotka eivät ole alkaneet märehtiä Kilit, jotka eivät ole alkaneet märehtiä Siat (kotieläiminä pidettävät ja luonnonvaraiset)

Lisäaineen tunnistenumero	Lisäaine	Eläinlaji tai -ryhmä, joille hyväksytty ja joille asetettu rehun lisäaineen enimmäispitoisuus
	2 a Väriaineet	
	1. Karotenoidit ja ksantofyllit:	
E 160c	Kapsantiini	Siipikarja
E 160e	Beeta-apo-8'- karotenaali	Siipikarja
E 160f	Beeta-apo-8'- karoteenihapon etyyliesteri	Siipikarja
E 161b	Luteiini	Siipikarja
E 161c	Kryptoksantiini	Siipikarja
E 161g	Kantaksantiini	Siipikarja Lohi, taimen Koirat, kissat ja akvaariokalat, lemmikki- ja häkkilinnut: ei enimmäispitoisuutta
E 161h	Zeaksantiini	Siipikarja
E 161i	Sitranaksantiini	Munivat kanat
E 161j	Astaksantiini	Lohi, taimen Akvaariokalat (ei enimmäispitoisuutta)
E 161z	<i>Phaffia rhodozyma</i> ATCC 74219, jonka astaksantiinipitoisuus on suuri	Lohet Taimenet
E 161y	Astaksantiinirikas <i>Phaffia rhodozyma</i> (ATCC SD-5340)	Lohi, taimen
	2. Muut värit	
E 102	Tartratsiini	Akvaariokalat Viljaa syövät häkkilinnut Pienet jyräjät
E 110	Keltaoranssi (Sunset yellow FCF)	Akvaariokalat Viljaa syövät häkkilinnut Pienet jyräjät
E 131	Patenttisininen V	Viljaa syövät häkkilinnut Pienet jyräjät Koirat ja kissat (ei enimmäispitoisuutta) Muut eläinlajit ja -ryhmät (muita rajoituksias)
E 141	Klorofylliinikupari-kompleksi	Viljaa syövät häkkilinnut Pienet jyräjät Akvaariokalat (ei enimmäispitoisuutta)
2a(ii) 165	Astaksantiinidimetyyliidi-sukkinaatti	Lohi ja taimen
2a(ii) 167	Runsaasti punaista karotenoidia sisältävä <i>Paracoccus carotinifaciens</i>	Lohet, taimenet
2a122	Atsoriubiini eli karmosiini	Kissat ja koirat

Lisäaineen tunnistenumero	Lisäaine	Eläinlaji tai -ryhmä, joille hyväksytty ja joille asetettu rehun lisäaineen enimmäispitoisuus
	2 b Aromiaineet	
	2. Keinotekoiset aineet:	
E954(i)	Sakariini	Porsaat
E954(ii)	Kalsiumsakariini	Porsaat
E954(iii)	Natriumsakariini	Porsaat
E 959	Neohesperidiinidi-hydrokalkoni	Porsaat Koirat Vasikat ja lampaat
1j514ii	Natriumbisulfaatti	Lemmikkieläimet
	3 a Vitamiinit, provitamiinit ja kemiallisesti tarkkaan määritellyt aineet, joilla on samankaltainen vaikutus	
E 672	1. A-vitamiini	Broilerit Ankat Lihakalkkunat Karitsat Lhasiat Lihanaudat Juottovasikat Muut eläinlajit ja -ryhmät (ei enimmäispitoisuutta)
	2. D-vitamiini:	
E 670	D ₂ -vitamiini	Siat, porsaat Naudat Lampaat Hevoseläimet Muut eläinlajit ja -ryhmät siipikarjaa ja kaloja lukuun ottamatta
E 671	D ₃ -vitamiini	Siat, porsaat Naudat Lampaat Hevoseläimet Siipikarja Kalat Muut eläinlajit ja -ryhmät
3a670a	25-hydroksikolekalsiferoli	Siipikarja Siat
	3 b Hivenaineyhdisteet	
	Kaikki hivenaineyhdisteet	
	Luokka: ravitsemukselliset lisäaineet. Funktionaalinen ryhmä: aminohapot, niiden suolat ja analogit	
3c3.7.2	Guanidinoetikkahappo	Broilerit

Liite 8. Rehun lisäainerekisteri

http://ec.europa.eu/food/food/animalnutrition/feedadditives/registeradditives_en.htm

Tiedot EU:ssa hyväksytyistä rehun lisäaineista löytyvät EU:n rehun lisäainerekisteristä:

http://ec.europa.eu/food/food/animalnutrition/feedadditives/comm_register_feed_additives_1831-03.pdf.

Euroopan komissio ylläpitää sitä. Rekisteri on **tarkoitettu ainoastaan tiedoksi** eikä se korvaa yhteisön säädöksiä. Kunkin rekisteriin merkityn lisäaineen hyväksyntää koskevat unionin säädökset muodostavat oikeusperustan kyseisen lisäaineen markkinoille saattamiselle ja käytölle.

Rekisterin alussa (appendix) näkyvät kunkin painoksen lisäykset ja muutokset.

Jokainen **rekisterimerkintä** koostuu joukosta tietoja: rehun lisäaineen tunnistetiedot ja sen luokittelu hyväksynnän mukaan:

sarake 1= lisäaineluokka,

sarakkeet 2 ja 3= funktionaalinen ryhmä,

sarake 4= lisäaineen tunnistenumero,

sarake 5= lisäaineen nimi, kuvaus ja mahdollinen kaupan nimi sekä eläinlajit, joille lisäaine on hyväksytty, mikäli ei koske kaikkia eläinlajeja,

sarake 6= hyväksymisasiasetus,

sarake 7= linkki asetukseen, sarakkeet 8-9 kyseisen tuotteen hyväksymispäivä, tapauksen mukaan hyväksynnän voimaantulon päättymispäivä ja ensimmäinen rekisteriin merkitsemispäivä.

Rekisterissä on kunkin rehun lisäaineen kohdalla linkki **säädökseen**, josta käy ilmi rehun lisäaineen hyväksynnän tai markkinoilta poistamisen edellytykset.

Rekisteri on jaettu kahteen osaan: 1-osassa (Annex I) ovat lisäaineet, jotka on hyväksytty ja joista on jätetty hakemus uudeelleenhyväksyntään. 2-osassa (Annex II) ovat ne lisäaineet, joista ei ole jätetty hakemusta ja jotka tullaan poistamaan markkinoilta tai joista on jo tehty markkinoilta poistamissäädös. Jälkimmäisten kohdalla on linkki kyseiseen säädökseen.

Säädöksissä on esitetty hyväksyntään liittyvät tiedot kuten

- lisäaineen nimi, tunnistetiedot ja muut lisäaineen tunnistamisen kannalta merkittävät tiedot (yhteisön rekisteröinti- tai tunnistenumero, kemiallinen kuvaus tai kaava, mahdollinen hyväksynnän haltija)
- käyttöedellytykset, kuten: eläinlaji tai -ryhmä, enimmäis- ja/tai vähimmäispitoisuus täysrehussa, muut erityisedellytykset
- hyväksynnän voimaantulopäivä ja tapauksen mukaan hyväksynnän voimaantulon päättymispäivä.

Hyväksymisen perustana oleva säädös sisältää asetuksen (EY) N:o 1831/2003 mukaisesti myös viittaukset ominaispiirteisiin, analyysimenetelmät, käsittelyä koskevat erityisedellytykset tai -rajoitukset, markkinoille saattamisen jälkeistä seurantaan koskevat vaatimukset, tarvittaessa rehun lisäaineen pakkausmerkintöjä koskevat erityiset lisävaatimukset ja jäämien enimmäismäärät asianomaisissa eläinperäisissä elintarvikkeissa. Asetustekstit ovat saatavissa myös suomenkielisinä. Suomenkielisen asetuksen saa muuttamalla http-osoitteessa en:t fi:ksi tai EN FI:ksi.

Luettelo käytetyistä lyhenteistä ja termeistä

CAS-numero (CAS N:o) Chemical Abstracts Service Registry Number, kemiallisissa määrityksissä usein käytetty kemiallisten aineiden yksilöllinen tunnistus.

CoE-numero Euroopan neuvoston numero, jota käytetään kasvitieteellisesti määritetyille aromiaineille Euroopan neuvoston raportissa nro 1 "Natural sources of flavourings", I osa, Strasbourg, 2000, ja seuraavat osat.

Eteerinen öljy, absoluuttinen, tinktuura, uute ja vastaavat termit Nämä termit, joita käytetään kasvitieteellisesti määritetyille aromiaineille, on määritelty Euroopan neuvoston raportin nro 1 "Natural sources of flavourings" lisäyksessä 4, I osa, Strasbourg, 2000.

FLAVIS-numero Kemiallisesti määritettyjen makuaineiden tunnistenumero, jota käytetään EU:n FLAVIS-tietokannassa (Flavour Information System), jota sovelletaan asetuksessa (EY) N:o 1565/2000 toteutettaessa elintarvikkeissa käytettyjä tai käytettäväksi tarkoitettuja aromiaineista annetun asetuksen (EY) N:o 2232/96 mukaista arviointiohjelmaa.

Liite 9. Muutokset edelliseen oppaan versioon

► **1.3.2013 julkaistuun oppaaseen tehdyt oleelliset muutokset (10.2.2015):**

- Johdanto: teksti on ajantasaistettu säädösten osalta ja lisätty linkki FEFACin nettisivulle, jossa julkaistaan elintarviketuotantoeläinten rehujen merkintäopas
- Lainsäädäntö: säädöstiedot on ajantasaistettu.
- 4.3.1. lisätty kappale boluksiin liittyen.
- Liite 5: luettelo erityisravinnoksi tarkoitettujen rehujen käyttötarkoitukseluettelosta on päivitetty